

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністрації: „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побережжя 1/1
 Готель „П. К. О.“ в Варшаві № 142.807. Передплата в краю вносить 10 зол. річно
 5.50 зол., пізніше 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч.,
 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини —
 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк., 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф.,
 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. доларів річно.
 Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платі і заскажальні в Перемишлі, а замовляючи анонс вже тим самим без встережень годиться на це.

ТАРИФА ОГолошення: За текстом за 1 вірш міліметрові одношпальтовий (сторона має п'ять шпальт анонсових) 0.30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0.20 зол. Дрібні оголош. 0.15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подати безпосередньо до Адміністрації по 0.15 зол. Оголошення в тексті 150%, дорожні, на першій сторінці 300%, дорожні.
 Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ПРОЦЕС С. В. У.

III.

Червоний суд над членами Спілки Визволення України наближується поволі до кінця. Перед трибуналом московських чекістів та їхніх українських прислужників пересувається довга черга підсудних Спілчан: Бфремов, Ніковський, оба брати Чехівські, Товкач, Павлушків, Матушевський, Івченко, Моргунів, Дурдуківський, Гребеневський, Токаревська, Заліський, Барбар, і др... Виснажуючі допити чергуються один по одному. З одного боку, до безконечності повторюються тіж самі закиди і обвинувачення, ті самі фрази, те саме переводження „доказів правди“, провокуючі глузування прокураторів і „громадських обвинувачів“, чекістська аргументація і большевицька судова „діалектика“. З другого боку, на лаві підсудних сидять Українці, націоналісти, свідомі державники, мужі, що метою свого життя поклали державне визволення, соборне об'єднання та усамостійнення всієї української нації. Їхні зізнання справді виявляють, що вони створили протибільшовицьку законспіровану негалецьку організацію, руководячись бажаннями здійснити українську національну визвольну мету.

Програма Спілки передбачувалась в першу чергу негалецьку, т. з. всі заговорники сходились на одній площині заперечуючи більшовизм сам по собі, а з окрема більшовицьку національну, політичну і соціальну розв'язку українського питання. Крім цього всі без винятку Спілчане заперечували дотеперішні групово-партійні і демократичні методи, всякі „союзи і орієнтації“, всякі інтервенційні варшавські „угоди“, за яких допомогою „здійснювано“ у визвольну і повизвольну добу, українську державну справу. Таким чином, Спілчане передовсім освідомили, якою українська держава не повинна бути і також, які методи треба в її будівництві відкинути. Щож торкає позитивного оформлення їхньої програми, то побіч найдалі йдучого гасла: „хочемо незалежної соборної України“, Спілка жила ідеологією українського державницького націоналізму. Правда, цей націоналізм ще не був серед наддніпрянських Спілчан програмово до кінця продуманий, постулятивно усталений ані теж вистаряюче організаційно оформлений. Відкидаючи сучасну українську займанницьку дійсність, Спілчане всежтаки не досить виразно освідомили, якою іменню українська держава повинна бути, і головне, якими дорогами можливо її визволити, якими методами збудувати. Таким чином, ані Спілка не мала стрункої, систематично продуманої і послідовно виконуваної програми і тактики визволення, ані теж не конкретизувала собі досить ясно усторового, класово-супільного, внутрішнього і зовнішньо-політичного вигляду майбутньої — але на всякий випадок незалежної — української держави. Поза найзагальніші постулати освідомленого українського націоналізму, як от: самостійність і безастережна соборність держави здійснена шляхом національної революції і національної диктатури — політичне оформлення Спілки покищо не виходило. Ця незавершеність позитивної спілчанської політичної програми, виявилась на суді досить наглядно. Під виснажуючим хрестовим допитом сімох прокураторів і обвинувачів виявилось, що в багатьох випадках (навіть засадничої ваги), підсудні ріжнились в поглядах відносно методів і шляхів українського національного визволення, як теж державного самоздійснення. Того рода стан справи впливає відомо і розриває на одиницелі і компактність оборони. Стоїмо перед фактом, що ізза браку одноціло усталеної спілчанської програмово-політичної лінії, чекістська прокуратура розбила суцільний фронт спілчанської оборони і привела до цього, що Спілчане зізнають всміш суперечно, на себе і проти себе. Прокуратура використовує цю обставину в тому напрямку, щоби посередом, через глумливу критику слабкої спілчанської політичної платформи скомпромітувати серед мас сильну спілчанську націоналістичну ідеологію. Спілка була фактично покищо ідеологічною групою, але ще далеко не політичною організацією, здібною до конкретних революційних виступів. Тож, в міру до цього, Спілка мусіла бути суджена.

Чекісти, що розсілись в харківській опері на судейських кріслах, не вдаються в розрізнення площин цього процесу, не розрізняють національної від соціальної сторінки питання, ані теж опреділювання Спілки як ідеологічної групи чи політичної організації. Цей процес вони спровокували і надали йому знамен чинної контр-революції, бажуючи досягнути виразу політичну мету, іменню: знищити рештки української державницької інтелігенції. Але хоч большевики може й знищать фізично усіх 45 підсудних, цей процес, ми, націоналісти-державники, все одно — виграємо! Цей процес в для нас черговим дороговказом, який виявляє, що українська справа — помімо все! — нахочиться на правильній дорозі. Цей правильний шлях почався, відколи українці почали закидати розкладаючі націю думки про всесвітній мир, закинули віру в братерство народів, утопії про вселюдське щастя, про інтернаціоналізм і спільний розвиток. Цей правильний шлях почався, відколи з'явився на овидах новішого українського життя цей перший сирій стрілець, що знав тільки одне слово: „Україна“, що зв'язав живих кинути на терези історії не вимізувану доктринерську соціальну політичну фразу, але свій кріс, ручну гранату і сталевий шлем. Цей правильний шлях почався, відколи нація почала йти етапами УСС, УГА, СС, УНА, Запоріжжів і др. Він почався, відколи нашу дорогу почали значати Домбля, Тухолі, Бригідки, Вісничі, підземелля Чека, Сибір, Соловки, львівські і харківські спілчанські процеси. З цього посіву родиться легенда героїства, дух-посвяти і пожертви, погорда смерті і упокоєння ідеалу, з цього посіву родиться мораль Нації, її історичний міт, її життєва тугість, її внутрішня відпорність і завзятість, її віра в себе і своє покликання. Чим більше таких процесів, загроз і терору, чим більший ворожий натиск, тим ми робимося внутрішньо твердіші і міцніші. Ми в як розпечена червона сталь на ковалі історії з якої викують тяжкими ударами блискучий побідний меч.

Без керми і без вітрил.

З. П. — Цей фрази вживається доволі часто в політичній публіцистиці. Але більш чим колинебудь знаходить вона слушне примінення до всього того, що діється у великій політиці по цей і той бік Збруча. Маємо тут на увазі так само політичну ситуацію і події в Польщі, як теж і в большевії. Але даючи цій статті з головок „без керми і без вітрил“ маємо в першу чергу на увазі розвиток політики українського національно-державницького табору, також — по цей і той бік Збруча. І коли бачимо, що так само польська як і большевицька політика знаходиться в стані криз, невпевності і головокружжю лемання курсу, так теж, поміж тих обох сил, українська політика починає до решти затрачувати будь який оправданий зміст і ліній. Находимося зі своїм кораблем на розривах спінених політичних морів. Одночас, при кермі цього українського політичного корабля не має твердої руки, свідомої своєї мети і протилежні політичні вітрила виставляють систему наших політичних партій ідей і угруповань, і перш усього в систему нашої національно-визвольної політики як цілості прориви хаос і замішання.

Пригляньмося найперше ситуації в Польщі. Стоїмо перед цілковито непевним завтра. Стан в того рода, що в Польщі попросту невідомо, що принесе слідуюча година. В умовах нарішавської згль. бельведерської „дійсної дійсності“ всяке політичне передбачування, всяке ставлення тих чи інших розвиткових гіпотез робиться повним абсурдом. Польсько править чинник „ірраціональний“. Від перелому 1929/30 р. ми дожили і пережили уже 4 польських уряди а тепер ушасливілено Польщу черговим п'ятим. Все це на протязі трьох місяців. Атмосфера в наладована електрикою. Стоїмо перед цілим рядом питань: що буде далі? Побідить сойм? Побідить Пілсудський? Почнуть оба ті протилежні чинники переносити своє змагання на вулицю і тут шукати вирішення, так як це було в 1926 р.? Розженуть сойм? Будуть нові вибори? Буде зміна конституції? Коли і яка? Ціла польська політика робить враження великого рівняння здесятьма невідомими. Оливи-ж до огню долає тяжка економічна скрута, яка витворила в краю умови неймовірної мізерії, злиднів, капарства і господарського застою. В Польщі вже панує ота атмосфера, в якій звичайно родяться революції. І нині це слово біжить зі столиці до міст, з міст до сіл, з уст до уст. Вулиця чекає. Щож далі?

Колиб не факт, що в рямцях польської держави живе понад 6 мільонів українців, нам усі польські політичні авантюри, господарське капарство і ціле оте життєве безголовня моголо бути сердечено байдуже. Однак дійсність в іншак. Живемо в Польщі. І мусимо ставити запит: яке є положення західних українців в того рода ситуації, які висновки мусимо робити з розвитку польських подій для себе? І передовсім і як оцінює ситуацію і які робить висновки з існуючого положення офіційний відповідальний український політичний провід? Аджеж маси мусять знати, як мають на цей чи інший випадок по-

водитись, як реагувати, що так висловлюється, які висновки робити з тих чи інших можливостей?

Вже тут приходиться виявити хоч і неймовірний але твердий факт: українські маси відповіді на всі оті запити не мають. Врішаючий хвили не знатимуть що мають робити. Не мають тому, що не має тих відповідей сам український відповідальний офіційний політичний провід. Щоб там в Польщі далі і не сталося, завдяки своїй уже в засади схибленій політичній організації понад шість мільонів українського населення під Польщею, не в в стані заважити на таким чи іншим вирішенню польської внутрішньої проблеми. Мститься нині передовсім це, що ставучи на базу демократії український політичний провід зв'язав себе на смерть і життя з існуванням польського парламентаризму. Політичним проводом українських мас в фактично українській сойміві послі. Вистарчить, що буде здійснена ота дуже правдоподібна евентуальність, що сойм розженуть а то й взагалі скасують — українські маси зістануть без політичного проводу. Жадного позапарламентарного політичного українського проводу на Західних Землях не маємо. Якесь Українська Національна Рада не існує. Якесь українська міжпартійна позапарламентарна Рада не існує. Не входимо тут в суть і доцільність якраз якоїсь Міжпарт. Ради. Стерджуємо тільки, що не маємо центру свого національного проводу. Маємо натомість купу пересварених партій. Нехай зайде який випадок, як він має місце паприклад в Югославії, що Поляки зроблять радикальний „кайзершніт“ і на випадок легалізації диктатури порозв'язують всі партії — а в Польщі нині існує всяка можливість — щож тоді? Є це неймовірна, цілком неможлива і недопустима справа, що ціла наша тзв. „політична, особливов партійна преса ані словечком не займає становища до подій, ані словечком їх не інтерпретує і не робить висновків, ані словечком не наставляє маси в цім чи іншій напрямку. Трусливість і опортунізм цю тзв. політичної „публіцистики“ переходить межі всякої уяви. Цензура — кажуть? Неправда! Радше безголовня, радше цілковита темрява і невідомість, що зі собою в того рода ситуаціях зробити. Усе

обмежується на „об'єктивним передаванню фактів“ — звичайно за польською пресою, на кислородних звітах і більш чи менш дотепних кореспонденціях. Будуть нові вибори? Буде легалізація диктатури? Буде сойм? Не буде сойм? Який зміст мають для українських мас всі ті питання? Все одно, щоб там не було, ми в пасивної масою, без відповідної політичної організації, без будь якої спроможності вступати активно, як самостійний чинник в події. Нас не питають. І при існуючій роді національно-політичної „організованості“ далі не будуть питати. Станеться що небусть — оттоді то почнуться наради і перереклади, конференції і конгреси, збори, сходини і конвенції, велике ходження до голови по розум, звичайно запізно. Аджеж вся наша офіційна репрезентативна тзв. відповідальна політика, не дала відповіді ані на один засадничий запит в українській справі. Проблема інтервенції? Нема відповіді. Система визвольної політики? Нема відповіді. Питання соборної розв'язки української справи? Нема відповіді. Що роблять наші послі? Вказівка на „інституції, кооперації і віча“ не рішає питання. Ключ: збогайтесь, не в тотожний з визволенням. Десять літ після кривавого визвольного зриву, після сотень тисяч жертв, на фронті політичного освідомлення української державної справи панує злочинний прорив, пусте місце, в яке не кидається жадних резерв, якого не заповнюється жадним умовим, пляновим натужливим зусиллям.

І нас бють. На Заході і на Сході. Ті самі прориви в українській національно державній політиці, що їх виявляє польська криза на Заході, ті самі прориви, недоумання і недостатня виявляє на Сході — процес Спілки Визволення України. Про ситуацію на Східній Україні говоритимемо докладніше в слідуючій числі.

Висновок? Тільки один: мусить бути переведена політична організація українських мас на цілком нових засадах, так, щоби виростаючи з умов існуючої дійсності, ота організація доросла до висоти українського національно-державного завдання. Не змучимось повторяти, що ідея української націоналістичної організованості дає позитивну відповідь на порушені тут питання.

В справі заточенців-учителів

I.

На цьому місці хочу займитися одною болячкою нашої дійсності — справою українських учителів-заточенців. Хоча справа ця так болюче — важна, то рідко котрий з українських часописів нею цікавиться. Ніхто чомусь не згадав про тих, що грізна хвиля повоненних часів загнала їх на чужий лан сїяти зерно науки. Байдуже чомусь усім про тих, що збиті з дороги, зі зневірою в серці — може іє румянцем сорому — кинули рідну землю, рідних і знайомих, оставили все що найдорожче — та пішли чужу ниву орати. Пішли — бо мусили піти. Так велів їм той, що хліб дає. Було отже до вибору — зречись з посади або бути слухняним шкільним властям та повинуватись у всім

їхнім приказам. Що це були в 90% діти незаможних селян і робітників, які вже довше не могли сидіти своїм батькам на карку, люде молоді, незаправлені до життєвої борні, часто й без ініціативи — то й вибрали це друге, подались туди, куди пірвала хвиля. А може у той час не задала собі справи із наслідків, які потягне за собою їхній вчинок...

Сьогодні приходиться декому святкувати вже десятиліття цієї плавної по чужому морю — десятиліття важкої затажної боротьби з грізними хвилями чужинних асиміляторських впливів. Чи вистане сил, щоби доплисти до берега, чи вистане завзяття й рівноваги духа, щоби не схитнутись та не потонути — ось грізне питання, що висить

стало над кожним таким заточенцем.

Та пригляньмося ближче їхній дійсності. Живе собі такий учитель на чужині — серед чужого оточення — далеко від рідних та по-степенно привикає до цих обставин, що довкруги нього. Чимраз то більше заточує, почуття національної гордості навіть окремішності, слабке в нього привязання та любов до всього, що рідне — а за своїми щоденними турботами за хліб насущний забуває на свої національні обов'язки. Вкінці добирається до нього байдужність і зневіра, що недовічно вишукують початок наспівуючого лиха — хвороби, а їй на ім'я... *пенетатство*.

Правда, подибуємо й інших людей — справді їмних того, щоб їх другим ставити за приклад. Чим довше вони на чужині, чим більше наруг над їхніми нац. почуваннями — тим сильніша в них національна свідомість, тим гарніша любов до рідного, тим більш ршуча постановова витривалість до кінця вірним Найвищій Ідеї. Та це рідкі випадки. У своїй більшості наше заточенечке вчительство — це заторкані, застрашені, майже бездушні істоти. Живуть — та й хліб жувають, думаючи, що їхнє льоляльн-ніжне поштування здобуде їм марку „пожонатого обивателя“ та довіря, любов і пошану у хлібодавців. Не знають бідаки, що таким поштуванням виставляються тільки на кпини й наругу стаються сліпим знаряддям у руках „власть імущих“, які в нагороду за їхню льоляльність затикатимуть ними найгірші діри. Не знають, що наслідком такого поштування це найбільший проступок, який лише людина може поповнити — це *зрада віри й народу*.

Скажете, що це щойно може статися в будучності — тож пощо такі аларми робити. Але хай говорять факти. Передімною лист з ось яким змістом: „Zechse ran wie dieß, że moje imię Janina — nie zaś Joanna (Іванна)“. Це слова дівчини, що перед чотирма роками покинула Львів, слова доньки українських свідомих громадян, учениці української семінарії, виховуваної українцями-вчителями. А що діється з тими, які не одержали навіть того національного виховання, що р. Janina, які вчилися у польській школі й у польських вчителів, які вже від малку звикли до насміхів і наруг над усім, що українське?!!

Деж причина ось цієї застрашуючої хвороби та який лік на неї? Постараюся бодай вкоротці відповісти на це питання, бо воно надто складне, щоб можна на цьому місці повно його висвітлити. Річ у тому, аби — коли людина найдеться у таких непригожих обставинах — ніяк не тратити зв'язку з рідним краєм, а навпаки зміцнити його. В тій цілі заточенці повинні вести переписку зі знайомими, цікавитися

усіми проявами нац. життя, не прищипляти нац. гордості, бути обережним на всі почини ворожих нам чинників, на час перебування між чужими — рідних і друзів повинно заточенцям заступати українське друковане слово. Український часопис та книжка мусять тоді бути вірними невідлучними приятелями заточенців. Вони вірно будуть служити, — вони певніші приятелі як люди. Через них заточенці матимуть зв'язок з Батьківщиною, вони вказуватимуть кілька кроків зрозуміло вперед, на яких стоїмо по-нині.

II.

Не від речі буде познайомити шановних читачів, якими то штучками намагаються поляки впливати на наших учителів. Скоро тільки з'явиться якийсь Українець(ка), так зараз стануть підходити до нього такі самі учителі як і він, але — поляки. Випробуваними способами починають обмотувати такого чоловіка. Запрошують вступити в їхню станувану організацію „Polski Związek Nauczyciel Szkoł Powiatowych“. Обіцяють нечувані благодаті. Щож, — „Związek“, „лівого“ напрямку (а „ліви“ знає і своїх симпатій до „мнієжшці narodo-wych“) то й може справді буде спробою працювати — думаєте собі. Треба знати, що є ще й „праві“ — Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowe Nauczycielstwa Szkół Powiatowych — та ці вже мають свою марку, — вони бодай являють воюють. Та яке буває розчарування, коли вже після короткого часу — робитися ясным, що ці „ліви“ у своїх серцях леліють тіж самі ідеї, що й „праві“, що в суті річ є вони такий самі самими асиміляторами й україножерами як і „праві“. Ріжниця в тому, що тільки краще до діла забираються. Підходять до заточенців з усімакими обіцянками, а ти, й не спостережеш, як попадеш у їхні сіті. Не чեսнешся, як почнуть з Тебе соки тягнути в формі цеголок на санаторію в Закопанім (będzie tam i dla was miejsce — zapewniają), на бурсі „dla biednych dzieci polskich“, пренумерати „czasopism stanowych“ і оподаткування на „spolszczenie kresów zach.“ і т. п. І в такі сіті попадає мно-жество українців — а число їх сьогодні перевищує 700.

А чи за той сам час ці люди переслали когось бодай мале-ньку квоту на Р. Школу, Просвіту, Інвалідів, У.Г.А. — чи вислали передплачу бодай на один укр. тижневик? Боюсь почути відповідь на це питання...

Час ще завернути з хибного шляху, на який ступили наші учителі-заточенці. Це лежить у їхньому власному інтересі й до них в першу чергу належить ініціатива. Хай зорганізуються у своїй українській становій організації, гроші

— що складали на чужі цілі — ворожі нашим нац. інтересам, хай призначать на укр. інституції, а працю й енергію, яку частенько вкладали коло „spolszczenia zach. kresów“ — хай вкладають тут — на нашої рідній ниві. Бодай на протязі короткого часу — підчас ферій — хай сплатять народові довг — дадуть йому те, що можна вимагати від кожного інтелігентна. Обліг великий — праця найдеється.

Але й українське громадянство не сміє мовчки приглядатися цьому всему. Воно ніяк не може дозволити на те, щоб цілими сотками пропадали українські інтелігентні сили. Компетентні чинники мусять вже раз зайнятися цією справою — вивести ось цих людей з цього блудного, зачарованого кола. Вивести тих, що в ньому крутяться та запобігти, аби не сталося таке саме з тими, що збираються якраз опустити шкільні мури. Маємо прецінь якісь свої станові учительські організації, свій професійний учительський провід — *Серафинецький*.

Дописи.

Моравники пов. Перемишль. Наша Редакція одержала з с. Коровник сліду-ючого листа: До Халандної Редакції „Українського Голосу“ — Просимо ласкаво помістити отсю нашу відповідь Редакторам „Сили“ і „Сяйво“ що за бездумно висла-ють нам свої часописи. — Панове Редактори часописи „Сила“ і „Сяйво“. Дуже дякуємо вам за пам'ять про нас, дякуємо за се, що на нашу адресу висилаєте ви наші свої часописи! Але знайте, що ми ще так низько не впади, щоб далісь вестися з шляху національної свідомості а пішли за вашими обіцянками. Якщо ви були дійсно свідомими Українцями і постунали по словам заповіту нашого найбільшого генія Т. Шевченка і любили свою Україну, як батько наш Тарас навчав нас її любити, то ви, не шматували тіла матери України і серед нас Українського народу не ширили рази. Вас як таких що позбавили найбільших святостей на-роду, якими є національна свідомість і честь не можемо вважати нас навіть членами української суспільності. Отже то ви панове редактори часописи „Сили“ і „Сяйва“. Тож часописи свої більше нам не посилайте. А хоч прищегте, то знай-те, що спопеліє в огні. Тож радимо нам не робити собі злишнього видатку, а щиро радимо щоб ви купили собі Історію України, проглянули сторінки слави на-шого минулого і з неї навчилися при-найменше того, що така робота яку ви провадите, називається іменем — підла-зрада. — Читальня Просвіти в Коровниках.

Дня 23. березня ц. р. торжественно відсвятковано 69 роковин смерті нашого найбільшого генія Т. Шевченка. Велика саль Читальня наповнена в церть моло-дою і старими. Зійшлись щоб віддати поклін віщому душой Тараса. Завдяки праці п. проф. Вітошинського і п. Будніва

з Перемишля, виведені хорн були справ-жньою окрасою, великою свято. До під-несення святочного настрою причинилися у великій мірі святочна промова Др. М. Рибак. А вже дійсною несподіванкою був диточий хор під проводом малого хлопчика Коварського, як теж і вступ недавно основаного гуртка мандоліністів під проводом п. М. Шевчика. На вид своєї оркестри усмішка вдоволення засяла на старечих обличчях батьків-громадян. Не без крапінки осталась і кінцева промова виголошена п. М... в якій промовець за-кликав щоб усі наші стремління, усі галки й усі діла були звернені до України і для України. Серед настрою любови до рідного народу, закінчено свято відспі-ванням національного гімну „Ще не вмерла...“ — М. М.

Конюхів, пов. Стрий. Жіноцтво по-селах організується! Дуже відрізня-ючись в нашій національній та освітній праці з вісім організації серед нашого жіноцтва. Сьогодні Товариства Укр. Жи-нок існують вже не лише по містах, але також і по селах, як самостійні Т-ва, як секції, при „Читальнях Просвіти“. Зокре-ма заслуговує на увагу стрийське Т-во Укр. Жінок, яке в тім напрямі зробило багато. — Одним із таких новозасно-ваних кружків Укр. Жінок є кружок в Ко-нюхові, якого основателькою є п. Весо-ловська зі Стрия, при співучасті п. Домб-чевської і п. Охримовичевої. Конюхівське жіноцтво дійсно інтересується цим куль-турним жіночим рухом, може навіть біль-ше, чим мушники своїми товариствами. Доказом цього є жіночі Загальні Збори, які відбулися дня 2. лютого ц. р. — На Збори прибуло багато жінок (переважно замужніх). Вибрано виділ, розложено плян праці на найближче будуче і взагалі. П. Веселовська гарно засувала суть і завдання цього Т-ва. В часі живої дискусії ухвалено: 1) тісну співпрацю з іншими укр. Товариствами Конюхова, 2) кожна жінка повинна бути дійсним членом всіх укр. Товариств Конюхова, 3) кожна жінка повинна записатися до гуртка „Відродження“ і поборювати разом спільне лихо алькоголю й тютюну. — Яко працю на най-ближче намічено: сходи, реферати, від-чити, (можє колись і курс освітній) курси крою шиття і т. п. — Жіноцтво Коню-хова сильно зацікавлене цим новим рухом. Виділ „кружка“ заперемігував на-разі „Нову Катю“ і „Жіночу Долю“. Дня 9. II. відбулися перші сходи. Уже перші початки виказали, що жіноцтво наше само іністковно горнеться до освіти. — Щастя Боже свідомому жіноцтву Коню-хова на новій дорозі! Коби так всюди наші жінки організувалися. — *Кум Гриць*.

Потів пов. Березани. — (публіцистич-на борба за укр. школу; важні ухвали ради гром.) Село Потів він давня є пред-мегом великих апетитів зі сторони „дзя-лаци“. Користуючись з цього, що в селі в-якім живе 1000 Українців є рівнож 90 ла-тинників з яких ні один не говорить по-польськи, латинський завідаєтель з Куро-патник ks. Karczewicz порушує небо і землю, щоб побудувати в Потіці кося-лок, „Рольніче кулько“ і „Стшельца“. Ма-ємо рішуче надію, що то все мимозав-тих та спритних зусиль з противної сто-

рони, не удасться. — За захохоту та грудами нашого пароха о. Романа Бе-реста з Бишоп переведено шкільний публі-цист; підписано за українською школою 62 декларації на 93 дітей. Тепер про-тивники роблять рух, щоб виследи публі-цисту знівечити, бо „placówka“ загро-жена! Інспектор зажадав від кс. К. спису лат. дітей. Случайно цей слуга Божий згубив оригінальну відповідь до Інспекто-ра, який є в нашій посіданню. Є це спис 25 лат. дітей. Є рівнож нотування, котрі родичі (після гадки его) декларації не підписали, а на кінці, характеристична уага, яку подаємо вірно з оригіналу: „Bardzo wielu z umieszczonych w spisie nie widzieli nawet deklaracji, które zbiera-ano wskutek „kazania“ ks. Beresta w „czy-telni“, ale na to potrzeba „urzędownie“ przywołać ich do zeznań. Sekretarz gminy przedstawił całą tą akcję prowadzoną głównie przez wójta P. T. Starostwu, za co wójt usunął go z sekretarstwa a wziął na-jego miejsce Rusina. Od moich owieczek nie mogłem dowiedzieć się więcej. Zaprosze-ni do mnie w tej sprawie nie przyszli wcale; w czasie „kołody“ powpędzali ich żony rusinki na jarmarki i do lasu; kobiety polskie steroryzowane, jak i wogóle cała ludność polska jako mniejszość. Za lat 10—20 o ile nie ustają „rządy polskie“, z Polaków śladu nie pozostanie. — Ks. M. Karczewicz, mp. Одним словом „obraz nę-дзі і rozpacz“! З того цілого провока-ційного письма є одинокое правдою, що вже за 10 літ в селі не буде ні одного „латиніка“ навіть на показ! І на основі доносів, власті через поліцію зачали по-селі слідство, хто то важився робити та-кесту таку „wywrotow“у акцію, як голо-соване за своєю школою! Дня 25. I. ц. р. зайшов командант постерунку з Коню-хов з другим поліціантом до свідомого укра-їнця Семка Гаврилюка в Потіці, та став докладно розпитуватися, хто кулував де-кларації, хто і як їх роздавав та інше. Після команданта каже: „Ale wójt mógł-nie potwierdzić deklaracji!“ На це С. Гаврилук відповів: „Війт є платним слу-гою громади і має після права виконувати-нолю громадян“. На це командант розлю-тився та крикнув: „Stulę głowę, bo się zamknę!“ І доперва як „С. Г. спокійно відповів, що автар піде до Старости за-питати, чи має право поліціант викрику-вати без причини в приватнім мешканню та лаяти діти — командант успокоївся, та на тім тимчасом скінчилося. Це до-перва початок борби і громада її не ля-калась. — 16. III. ц. р. було засідання ради громадської в Потіці; замітне воно тим, що рада ухвалила внести радного о. Р. Береста в справі введення української мови до громадського урядовання, як рівнож до зовнішньої української села, а саме, щоб вивіски, таблиці орієнтаційні та вивіски на школі були рівнож визна-чені українською мовою. Рівнож на вне-сок о. Б. ухвалено будувати громадського дому. — Слід подбати, щоб ради гром. в яких більшість мають Українці, подбали про права для української мови в школі і громаді. Страх та вагання на бік! Права та пошану здобував лиш той нарід, що вмів боротися і побіджати — *Чуваючий*.

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ

Рим, 10. березня 1930.

З мойого римського щоденника.

Прогулька до Вітербо.

(Продовження.)

II.

Тимчасом дорога наша починає помітно підноситися в гору, кр е-вид робиться все більш рівномані-ним, все більше хвилястим.

Далеко ззаду на обрії видно смугу Альбанських гір, — колиску давнього Риму, лівище — гори Са-бинські з Тіволі, колишнім Тибу-ром, другим римським суперником, підбитим під ноги. Ще лівище і блище до нас добувають вже парос-тки Альп з високою Чиміном, що відділює нас від Вітербо. Амери-канський автомобіль мойого при-ятеля легко біжить по асфальто-вій дорозі, — одному з останніх здобутків фашистської дорожньої політики, що в ній фашистський уряд слідує думці Кавура: „Коли добра сітка шляхів покриє цілий півострів від Тюрини до Венеції, і від Міляна до Неаполя, його ріжні частки населення, що досі себе взаємно ненавидять, нехтують або не знають, будуть примушені до взаємного пізнання, до злиття, до співробітництва в будівництві єдиної Італії. Тоді забудуть вони свої провінційні суперництва і піднесуться, в загальному пориві, до спільної національної свідомості. Історія всіх часів викazuje, що від-

новлення економічне, інтелектуаль-не й моральне будь якого народу залежить перш за все від вільного розвитку його національності.“ (В травні 1846 р.)

Простягнена рука лікаря перер-вала мої думки, і я ледви стримався від крику захоплення. Ми знаходилися майже на маківці Чи-міна і ліворуч від нас простягалася прегарне озеро, з порізнаними висо-кими берегами і з високою, форми чистого конусу, горою, вкритою лісом.

— Озеро Віко, — пояснив лі-кар, — в старовину називалося Чи-мінським. Латинські письменники, як Цицерон, Страбон, Сервій, звя-зували його походження з іменем Геракла: В тутешніх лісах, гово-рили вони, перебували славнозвісні німфи Мелісса й Амалтея, що сво-го часу на острові Креті вигоду-вали були немовлятку Зевеса, бу-дучого царя богів. Славний грець-кий герой, — що як відомо, був одним з найбільших туристів свого часу, — зявився одного разу до них з візитою, а мешканці Чимі-на захотіли скористати з сеї нагоди, щобши перевирити оповідання про-осягнені ним світові чемпіонати сили. Геракл, якому сі маленькі провінціали вспіли добре вістися своєю настирливістю, схопив ду-бинку і з пересердя всадив її в зем-лю. Як вже там чимінці коло тої дубинки не востузлилися, сиділа во-на в землі так крікло, ніби корін-ня впустила. Тимчасом, відвідини скінчилися, ласкаві німфи попроща-ли свого гостя, і Геракл, вбрав-ши левячу шкіру на голову, — як

то було його звичаєм, — одним махом витяг дубинку та й пішов собі геть, далі по світу. А з дірки, що залишалась в землі, почала бити вода, все сильніш та сильніш, аж поки не зробилося прегарне озеро.

Одно є ясне з цієї легенди, що озеро має чисто вулканічне по-ходження, і гора копичної форми є типовим вулканом. Таких озер вулканічного походження в Італії багато і коло Риму найбільш відомі з них — Альбанське та Немі, що сформувалися в самих крате-рах, як в двох великих глибоких чашах. Але озеро Віко далеко більше за ті два і більш веселе. Коли дивишся на нього отак з го-ри, воно видається зробленим з тої самої блакиті, що й небо. Блакить, блакить, всюди блакить! На небі й на землі! Небо світло-блакитне, майже прозоре і озеро — блакит-но-райдухне, незаймане й ніжне, — а надовсім тим — єдине перемож-не сонце! Варто було спинитися трохи, увірвати в пожадливі очі розкішний краєвид, записати його в душі навіки, навіки...

— Блакить небесна, Не займана Діво, Ти розпалена, Зігріта космічною силою, Породжуєш сонце на радість людям...

Хто се?

Мій приятель посміхається. — Моя власна імпровізація... Хіба ви самі не відчуваєте тут при-пливу поезії? Мимоволі зробилися пантеїстом...

А мені Черемшина пригадува-ся: „Пташки над дорогою в криль-

ця били. Риби водами срібло під-кидали!... Власне не було жадних пташок, і риб, звідси, з височини ніяк не побачиш, але в самому пові-трі розлило було стільки весняної радості, що ніби дійсно десь „криль-ця дзвонили, і срібло водами під-кидало...“

Але лікарів треба було поспі-шитися, його, раз на два тижні, чекали у Вітербо хворі для черго-вих оглядин, — може кому треба робити операцію. І — ми поїхали.

Тепер дорога пішла лісом. Де-рева стояли ще голі, але в літку тут має бути прегарно.

— Ви певно дивуєтесь, — нараз обернувся до мене мій приятель, — що я їзжу отак що раз до Ві-тербо. Але бачите, яка тут краса... А по за тим... Се приноситься... У нас така надпродукція лікарів, — як зрештою і взагалі інтелігентів, — що ми мусимо шукати за клієнте-лем тим де вона не може прийти до нас... Вічна історія про гору й Магомета...

— Алеж ви так страшенно об-тяжені в місті!

— Дійсно... Можу сказати, що в цілому Римі, яких може двацять хірургів працюють стільки, як я... А між тим... Ви не можете собі уявити, скільки грошей з тих, що я отримую, мусять іти до чужих рук... Кожний лікар, що приводить до мене хворого на операцію, ба-жав своєїго проценту... І де-які доходять до вершка безсоромності. Життя важке! Що поробиш, кож-ний бореться, як може...

— Але сеж неможливо... В ін-

телігентних професіях, щоб один брав з другого... проценти!

На жаль, се так! Раніш з сим боролися наші синдикати. Досить було щоб такий факт зробився ві-домим, як лікарів заборонювали практикувати, але тепер самі син-дикати примушені дивитися на се крізь пальці... Ви подумайте: в са-мому Римі більше двох тисяч ліка-рів, — і все се хоче їсти! А тим-часом поки хто вибється на доро-гу, мусить всі зуби зісти. Ще шас-тя, коли хто попадає в шпиталь, — попрактує там років три-чотири задрно...

— Задрно?!

— А розуміється, задрно! Ави як думали?... Таким чином, як що хто дійсно вартісний, зробить собі клієнтелю... Але місць в шпиталях вельми обмежено, і на кожне місце треба витримати конкурс. А на конкурсі на одне місце десять-п'ят-найцять кандидатів, що вже мають і стаж, і наукові праці, і ім'я... і зв'язки, розуміється!... Правду ка-жучи, в наслідок такої конкуренції, зрештою проходить все найсильні-ше й найздатніше, кволий підпа-дають, — але життя робиться за-важке. Зрештою сам уряд визнає потрібним обмежити кількість лі-карів, підносячи кількість років навчання. Хто хоче бути лікарем, мусить тепер пробути що наймен-ше сім років на медичному факуль-теті. Сім років!... Скільки за сей час розгубиться народу... Але ось ми і приїхали...

(Докінчення буде).

„Ти єси скала...“

Б-льшєвицькї релїгїї переслїдування викликали хвилю глибокого обурення в цілїм віруючїм христїанськїм свїті. Найсильнїшїй вислїв дав цьому обуренню Папа римськїй, накликаючи до тав. *покутної молитви* за всїх релїгїїно переслїдуваних. Вибух б-льшєвицької скаженості був з цього приводу тим більш зрозумїлий, коли упритомнили собі, що ненадійно спровокували війну з одною з найстарших і наймогутнїших духових і політичних потуг свїта, іменнo з *католицькою церквою*. А війни з нею властиво в історії ніхто ще не вигравав. Це робиться зрозумїло, коли освідомити собі могутність організації католицизму.

Католицька церква поширена на цілїм свїті, особливож в Європі, в південній і північній Америці. Переважає вона серед народів латинського походження і цивілізації. Числить нині 304 мільйони віруючих. На її чолі стоїть Римськїй Pontifex (Папа), як наслідник св. Петра і заступник Христа на землі та виконує безпосереднo і необхідну владу над цілою церквою. В окрузенню Папи нахочаться кардинали, достойники його духового панування і рівночасно виборці нового Папи. Папська *курія* (уряд) обіймає усї галузі управління справами католицизму у всїх державах свїта. Вона з черги подїляється на *конгрегації, судові курії, уряди і комісії*, які виконують свою владу в імені Папи. Католицька церква в побудована на засаді абсолютного монархізму, єдинолїтї.

Існує певна подібність поміж ріжними відділами управління світської держави і ріжними організаціями папської курії. Наприклад папська *консисторія* подібна до світського *міністерства внутрішніх справ*. „Пропаганда“ до міністерства колїонїй, „конгрегація семінарів і університетів“ до міністерства просвіти, „священничий покутний уряд“ до міністерства справедливості, „Конгрегація надзвичайних справ“ до міністерства зовнішніх справ. Католицькї канонїчний кодекс (збір законів) випущений в 1917 р. управлїює всї функції цієї велитєської церковної сїльноти. Офіційний вісник курії тав. *Acta Apostolicae Sedis* обявляє ріжні розпорядження папського уряду. 26 держав старого і нового свїта тримають своїх амбасадорів при Ватикані. І навпаки: Папа тримає своїх послів, тав. *нунціїв* або *інтернунціїв*, або заступників Ватикану при окремих світських урядах і державах.

Католицька церква подїляється на 1066 дієцезїй римського обряду і 92 дієцезїй тав. східного або грецького обряду, які є з Римом об'єднані (унїятї). Уніятські дієцезїї є славянські, (передовсїм українські), грецькї, мелхїтїйскї, вірменськї, сирїйскї, кальдїйскї, маронїтїйскї і коптїйскї. Тав. *місїйні*

краї (краї де панують нехристїанськї вірування) подїляються на 218 апостольскїх *вікарїатї* і 88 апостольскїх *префектурї*. Над тїми вікарїятами і префектурами „в краях безвірних“ (*in partibus infidelium*) є наставлєніх 600 титулярних єпископів. Всякий правлїчий єпископат знова розпадається на досить ріжнороднї галузі управління; тут віддають окремими справами генеральнї вікарїї і декани. Сам єпископський двір обіймає окремї ділянки управління дієцезїї, маємо тут отже декана, офіціала, фіскала і канцлера; в загальному єпископат і його розгалуження є значно зменшеною відбиткою папської курії. Під загальну владу Папи і дієцезїяльну владу єпископів підпадають священники, які в ріжних формах і під ріжними назвами і титулами сповняють своє душпастирське діло. Під теперїшню хвилю католицька церква начислює 312 000 священників, з цього 201 000 припадає на Європу.

Побіч єпископального священства Папи підлягають також численнї монашї католицькї ордени. Більшість з них не підлягає безпосередній владі єпископів і дієцезїй. Вони з правила підлягають *генералові свого ордену*, який з черги є відповідальний безпосереднo перед Папою. Подібне є положення жіночих чернечих орденів. В цілім контролі над монашами і чернечими орденами та конгрегаціями існує в Римі *курїальна конгрегація монахів і черниць*, щось в роді центральної монашої установи. Монашї і чернечї ордени є одною із наймогутнїших підпор католицизму. Монашї чоловічї ордени подїляються на такі головнї категорії: *деканальнї* (лятеранєзїйцї, Великий Св. Бернард, премонстратїйцї), *монахи* (бенедиктинї, цїстерцензїйцї і картезїйцї), *жебрачї ордени* (францїсканї, міморїтї, конвентуалї, капуцїни, домінікани, кармелїтї і др.), *духовнї ордени* (єзуїтї, театїни, варнавітї), *еклезїастичнї конгрегації* (пасїонїстї, редємторїстї, братаї Святого Духа, Василїанє, марїстї, асумпціонїстї, сульпїціанє, лазарїйцї, ораторїанцї і др.).

1900 лїт після проголошення Євангелїя христїанськїй свїт числить 304 мільйони католиків, 157 мільйонів православних, 212 мільйонів протєстантів. Уся решта сучасного населення землї, 915 мільйонів, майже один мільярд, стоїть поза рамками христїанського обявлення. Жидів є на свїті 15 мільйонів, могометан 227 мільйонів, індо-браманів 210 мільйонів, будїстїв 120 мільйонів, прихлонїкїв інших азїйських вірувань 279 мільйонів. Решта припадає на вірування у фетишї і божкїв.

В краях невірних (так само поган як і магометан чи будїстїв) католицька церква начислює 12 мільйонів віруючих, з 12 750 священниками. На це останнє число складається 4100 туземних (колірових)

священників. Найбільше місіонерів посилають в краї навірних єзуїтї (2111), францїсканї (1586), тав. парїжськї монашї місії (1115), потїм їдуть капуцїни, братаї Святого Духа і др. Туземнє католицькє духовенство стало зростає в місїйних краях. Особливож завдяки роботї французьких і американських монахів помітно зріст католицизму

в Китаю. В 1927. сучасний Папа Пїй XI висвятив 6 туземних єпископів Китайцїв.

На скалі католицизму розбивалась вже не одна ворожа атака. Її не умїли підірвати на протязї 20 столїть міцнїшї люди і організації від б-льшєвиків. Розіб'ються і вони...

Ю. М.

ПОЖИВА І РАСА.

іс. Сучасна наука про гїєну і поживу видвинула питання, який вигляд прибрала людина, колиб уже зі самого початку свого існування приймала інакшу їжу, як оту, що її стїнула на дорозї свого розвитку. За тим слїдувало питання, чи не є можливо шляхом зміни поживи переїначити існуючі, або такі витворити цілком новї раси. Чи Японцї, Ява цї, Китайцї і інші східнї раси є тому такі малї, що вони відживлюються переважно рижом? Чи Полїнезїйцї, велика порода ріжних негрів і африканцїв і північних європейцїв є іменнo тому величї, що обосновується на їжі, яка спричинює вищий людськїй зріст і фізичнїй розвиток? Існують причини, які оправдують гіпотезу (припущення), що величина людської раси залежить в першу чергу від їжі, а щойно потїм від інших природних умов (підсоне, близькїсть моря, важкї або легкї комунїкаційнї умови, оформлення житєвого простору і краєвиду, тощо).

Виявилось наприклад, що величина щури і взагалї його фізичнї прикметї залежна від того чи іншого хемїчного складу його поживи. Щур є прекрасним об'єктом для експерїментів. Він приймає так само рослинну як і м'ясну (звїринну) їжу і хоча щур живе пересїчно всього 2 роки, протє зміна тілесних матерїй в щури цілком подібна як і у чоловіка. Дїляння ріжних родів їжі є на людей і щурів цілком однакове. Безчисленнї досвідї виявилї слїдуюче: одне породнє кодо щурів з вісім штук подїлено на двї групи, кожна по 4 щурї. Одна із груп діставала поживу зложеною з пшеницї і дестїльованої води. Друга група діставала крім пшеницї і води ще й листкї з ріпи. Щурї з першої групи були лише завбільши звичайних мишей, щурї з другої групи були двїчі такі великї. Протє, одї породи були у всякому відношеннї здоровї і нормальнї.

Ця гіпотеза про залежність раси від їжі зїстала підтверджена японськими ученими, які перевели на людях подібнї досвідї, що їх переводиться в лабораторїях на щурах. В Токїо добавляли одній групї дїтей до нормальної звичайної їжі ріжнї поживнї додаткї. Цей досвід простїгнуто на кількї лїт поряд. Він виявив, що дітї, яким добавлявано їжу, яку пересїчно споживають високї (північноєвропейскї) раси, були кількїмайдїцї центиметрів вищї і кількї кількограмів важчї від

дїтей, що далї живились пересїчною японською їжою. Подібнї вислїди досягнуто при досвідях в цілому рядї шкїл в Бальтїморє. Можна протє зробити висновок, що величина і сила полїнезїйцїв походить з цього, що їхня їжа має в собі складникї і субстанції (матерїї), яких бракує в їжі японськїй.

Один військовий лікар в Індїях, полковник Мк Карїзон завважив наприклад, що пересїчна статура і висота племен Сїхів і Патанів була більша від решти народу Мадрасів і інших народів, що заселяють Індїї. Знаменнo, що всї вони живуть в однакову бідних відносинах. Далшїй розслїдї виявилї, що відживлювання Сїхів і Патанів відрїзнялось від їжі решти окруженнї. Вони їли багато квасного молока, сира, ярин, трохи м'яса, отже продуктї, які звичайно бракують в пересїчній індїйськїй їжі.

Щоби ствердити, чи спосіб відживлювання впливає на ріжнїсть вигляду тіла, Мк Карїзон зробив ще більшє цікавих дослїдів. Він годував половину новородного кодо щурів їжою Сїхів і Патанів а другу половину їжою Мадрасів. Перша група досягла незвичайної величини, друга група залишилась малою. Згодом він пішов у своїх дослїдах ще далї. Почав одну групу годувати їжою... англїйських робїтнїкїв, другу групу їжою Сїхів і Патанів, третю групу їжою Японцїв, Фїліпінцїв і Яванцїв. Вислїди були надзвичайнї. Виявилось, що група „япанська“ прибрала замїтнї цїхї тих людських рас, група „Сїхів і Патанів“ була велика ростом але лагідна і з м'якою корою, а група англїйська „суха“, морська але незвичайно завзята, боева й агресивна.

Чи отї висновкї з наведених фактів являються оправданї, це ще питання, — у всякому-ж разї не підлягає сумнїву, що таке чи інакше відживлювання є просто виннє в богатїх випадках хворїб. Є річю нинї вже загально відомою, що богатї недуг закорїнюється в людськїм організмї наслїдком ослабленої сили відпорности. Але ослаблення сили відпорности є зї засади спричинене лихим відживленнєм.

Берї-берї, недуга, яка на сходї пожирає що року сотнї тисяч людєй є спричинена виключно тим, що людє живляться в більшостї опїханим рижєм (без луски). *Пелатра* є національною недугою південної Америки, і є викликана кукурузою, як головним прожиточним продук

том тутешнього населення. Кукуруза не має богатїх потрібних для здоров'я людини складникїв. *шкорбут* наступає неминуче, коли чоловік не дістає в поживї ярини і зеленени. Так теж повстає *рахїтїс*, ріжнї недуги очей, шкїри, шлунковї болячки, тощо.

Нема протє сумнїву, що пожива є одним з чинникїв, що впливають до певної мїри на оформлення вигляду і характеру певної раси чи навітї націй. Кажемо, вона є одним з чинникїв, бо булоб розумїється нїсенїтницею, ставити момент їжі в підставу... ріжнїсть рас і націй. Ця ріжнїсть має свої далеко глїбшї узалежненнї, в першу чергу духового і історичного порядку. Тимнеменше, можна собі представити, що в мїру цього, як зростає наше знання про залежність людського характеру і конститутїї *також* від способу відживлення, ці раси і нації, що зуміють використати це знання, зможуть умїло продовжувати і посилювати своє життїя і бути вождями своєї власної будучности. Тут уже входимо у важливу ділянку *сусїпільної гїєни*. Нема сумнїву, що завсїгдї мусить бути слабшою і завсїгдї мусить програвати нація, яка живе головнo картофлєм, капустою, житом і буряками — як хочаби українськї маси, і завсїгдї мусить вигравати нація яка умїє себе відживляти, — як хочаби американська. Будьмо здоровї і розумно відживляні — це є один з найголовнїших засобів житєвої могутности тугосї сили!

ТЕАТРАЛЬНА ГОСТИНА.

Кооператива „Українськїй Театр у Львовї“ (разом з „Народнїм Театром ім. Тобїлевича в Станїславовї“) відбуває від деякого часу мистецьку поїздку по більшїх мїстах Галичини. До цього часу театр відвідав мїста: Ходорів, Стрий, Дрогобич, Борислав, Самбір. — Від першого квітня театр дасть ряд вистав в *Перемишлї*, саме 1, 2, IV, в *салї Народ. Дому*. 3, 4, VI, в *салї Робїт. Дому*. В мїру можливостї предбачається продовження гостинного виступу. Буде відіграний слїдуючий репертуар: 1. Оперета Лео Фалля — *Троянда зї Стамбулу*; 2. Комедїя Мольєра — *Чорт*; 3. оперета Штольца — *Палцїк*; 4. драма (на тлї правдивої події) Ростовського — *Несподїванка*, і свєнт. ревія Л. Лєпкого і Юрї Шкрумєляка — *Раз та добре!* — Приймають участь найвидатнїшї українськї артистї, Пн.: Блавацькїй, Голїцькська, Кривіцька, Лєньська, Боровик, Базїлєвич, Нїкїтїн, Совачєва і др. Театр відбуває свою поїздку з надзвичайним успїхом і не сумніваємось, що цей успїх залїпнїться йому вірнїйшї в *Перемишлї*. Своєю поїздку продовжить театр рядом виступів у Львовї, в Мїськїм Театрї. лк.

Пожертви для збїгцїв зї Соловєвськїх Островів

Українцї мїста мїста Ходорова і Ходорівщини на довірочнїй на радї дня 16. 3. 1930 р. 47-72 зл., Пан Фонтєн Юлїян Заверцє 36 зл., пан Павлук Антїн — Заверцє 10 зл.,

ОЛЕСЬ БАВІЙ.

РАДІСТЬ І ГОРЕ.

(Закінчення).

Я повернув на гору до сотника й сказав, що Ірена хоче бачити бїй, не бажає ховатись.

Данило всміхнувся радісно, гордо, бундючно. Так і видно було, що він прагне, щоб вона бачила його в бою, щоб була свідком його перемоги.

Оглядав гармати: Ох, як він любив їх в цїй хвилині! Як грала в жилах його кров! Як палали очі вогнем ентузіазму і спїнїти його, щоб усе село згадувало його як героя, щоб старї бабусї оповїдали про нього казки своїм унукам, щоб улюблена Іренка мала доказ який він сильний, хоробрий, гідний її любови!

— закликав обсерватор зі дзвіницї.

— Прицїл: хрест над рікою! Круг 3750; справка 1420! — Командував Данило стоячи біля гармат:

— „Черговий огонь!“

Десять гармат грнуло по черзї одна за одною... засїп дим біля жерл... заметушились гарматчикї.

— Сальва! Лавою огонь! — крикнув Данило... і наче громом озвалїсь всї гармати нараз. Іренка блїда, залякана... але щаслива слїдила зером кожний рух коханого хлопця... ухом ловила далекї його викрикї командї, як чудну музику.

— Боева лава влїво! Шрапнелї 34! Наставка 3380! — І знов стрїли за стрїлами, метушня...

— Може-б ми відступили за ріку!? Небезпечно — гарматнїй бїй продовжувати без охорони піхоти! Нечуване! Артилерїя в першїй боевїй лїнії! — шепнув я Даниловї.

Данило лиш нахмурился.

— Ні! Не дїждуть чужинцї машєрувати знов тим сєлом у якому я родився, тїми стежками, по яких бїгали мої дїточї босї ноги та стоїли Іренки! Ні! не хочу засмутити

дорогої дївчини своєю ганєбною втечою! Я не переживби того! —

— Лавою огонь! — Командував сотник в третє, оглядаючись то на то на Іренку.

— кликав обсерватор.

— Слава Богу! — озвався сотник. Поглянув на ганок священника, махнув радісно рукою до Іренки... Підніс шапку в гору.

— Очі його сїпали іскри радостї, втіхї.

Боева лава влїво!

Але зараз щось грюкнуло за лїсом... над церквою вибух шрапнелї... дрібнї кулї розсїпались повїкнах... задзвенїли шибї.

— Запрягати конї! Мусимо змінити мїсце!

— Гальопом переїхати на другий горб за церкву!

— Гу, гу! Крох...! ударив гранат об стїни церкви і розірвав їх... висадив у повїтря престол, образи, свїчї...

— Ірено! Скрїйся! — благають родичї!

— Ні! Коли Данило може дивитись небезпечї в очї, то чому-ж би я не могла! Я мушу бачити його! — Кличе гордо Ірена. Любов її до Данила й цікавїсть, були душї відстраху смертї, — я бачив, як в душї тїєї відважної дївчини борються любов і жах... я бачив, якою сильною, відважною вміє бути жінка, коли кохає... Я подивляв її відвагу, бо гранати сїпались так густо, що навітї я старий вояк, мав охоту відступити, скритися

Стара дївчина і священник не могли упросити дочкї скритись, повтїкали в переляку до півниці, поховались од кулї. На ганку осталась лиш Ірена спокїйна, непорушна як статуя.

Стрїльцї метнулись запрягати конї.

Нараз граната упала над цвинтарєм, друга на цвинтарї... третя ще ближє батерїї Данила...

— Скорше хлопцї за мною! — кликав Данило.

— Але що це?... Курява? Дим?

Хмара у видї велїчезної лїйки знімається над землею... із цієї лїйки летять у гору градом каменюкї, відривкї скелї... знов така хмара... пекельний грюкїт у вікнах дзвонять шибї... знов хмара диму засїонила цілу гору... засїонила батерїю, не видно Данила... У гору летять із димом чїсь руки... голова...

— Де Данило?!

Гармата його розірвана а він... він...

Не тямлячись із болю і жаху... Іренка як стрїла побїгла з ганку на гору, де метушились стрїльцї, виносили ранених, вбїтих...

Добїгла: — Данило! —

Він лежав біля розбитої гармати із розторошеною рукою і пораненою головою, що була ціла в кровї...

Вона припала до його ранених грудей: — Ти живий? Ти мусиш жити! —

— Не плач... нічого Іренко... це мусїло статись... я не мїг утікати без бою з рідного села і від тебе... я і так був би хїба руку на себе наложив зї сорому і ганьби — озвався Данило останками сил.

І коли його уста замовкли на вікї, то на дорозї знов загомонїли побїднї піснї А з тїми піснями злилось голосне ридання матерї і дївчини над трупом сотника Данила.

Ось тепер ти знаєш чия це могила... На цьому горбі, ось тут між тїми деревами він стояв із своїми гарматами, а на цьому горбку він загинув. Тепер поглянь в низ: із священничого дому виходять двї жінкї: це панна Ірена і мати Данила. Вони щоденно в цю годину приходять відвідати могилу дорогого Данила, приносять цвїтїй молитви. Ходїм звідсїлля. Не заваджаймо їм помолитись за упавшого...

Двї жіночкї постатї в чорному вбраннї, із цвїтами в руках, наближались до могили! —

Стриганцї 1926.

Знамя лихоліття.

З листа одного студента-фронтовика, що вернув по скінчених студіях із закордону до краю на роботу.

...Відколи я вернув до краю, я попав в крайню апатію, зневіру до всього і всіх, так, що перестав цілком переписуватися, щойно від пів року переписуюся з проф. Т. Я не той, що був в Бр. живий, веселий, повний енергії та охоти до праці. Як колись в Бр., коли то мене переслідувало в Громаді та охрещено більшовиком комуністом, так і тепер, я зневірився до того степеня, що не раз сам собі дивуюся, як мої перші і досі ще вигримують...

...Може Тобі вже відомо, що я вже і К. покинув. 31/І. 1930, мені „іза браку фондів“ виповіли службу і я 15/ІІІ. виїхав до дому. Мої попередні „ходження“ знаєш, про що я Тобі писав. Тепер от новий зразок спроможности праці для народу:

Я, друже, ніколи не відмовлявся від праці для справи і краю, чого доказом є факт, що від 1914. р. був при УСС. а в УГА був до послідку, був ранений під Городком, та тепер вернув до краю, щоби працювати для своїх і між своїми. Та чи можна за таких обставин працювати? Чи можна бути корисним нашій суспільности? В „С.Г.“ мені сказали, що я „тяжкий спеціаліст“, та що для мене нема „варстату“ праці, хоч на пост реф. досвідок приваля в коротці потім інж. Ш., який — не розуміється на тім ділі. Післали мене на село до ПСК. І щож показалося? Б. я сам покинув, мусів покинути, тому, що не міг далше зносити шикан начального директора, звісного п. Д., ноторичного комуніста, який в той час, коли я ранений кривавився на фронті, підготовляв повстання проти нашої-ж таки Української Влади в Станиславові, про що не раз вже писала українська преса, між інш. минулого року „Нова Зоря“ та „Новий Час“. В Б. мені тепер виповіли іза браку фондів, бо інакше треба би зменшити платні пн. директорам. Мусять отже заощаджувати на агроном. Не дивлячись на те, що агроном, хоч з високим образованием, одержує меншу платню, як одержують вони, не дивляться, що агроном теж чоло-

вік, який має право на людське життя. Змінюють агрономів, як віхоть соломи в чоботі. І хтож це все робить? Скажемо може, що це конче потрібне для добра інституції, загалу? Ні, друже! Так як в Бр. було багато патентованих патріотів типу П. і С. так і тут, всюди найдеш на визначних становищах в наших інституціях, людей часто без образования, людей, яких ніхто і нігде не бачив в прикрій для народу хвилі, які ховалися поза мамини чи жінчині запаски, щоби тільки не йти, Боже борони, на фронт, бо там стріляють, та не дай Господи, можуть вбити. Вся ота шантрапа: карієровичі з Відня, дезертири і труси, макарони і лазарони, нині є великими панями, мають патенти бути 100% патріотами та думають, що велику ласку роблять чоловікові, як приймуть за песій грішдо укр. інституції на службу. Годі Друже, я не годен всего Тобі описати, думаю однак, що й Ти дивився отвертими очима та бачиш і сам оте все.

А тепер особисте. Так, як Ти пишеш в листі до Осипа, то хотів би вже оженитися та зажити по людськи, так і я думаю. Та чи можу я на щось подібного відважитися? Деж забезпечення? Добре тепер, я самий, то зайду до дому де мене якийсь час прокормлять, а що я зробив би з родиною? Скинутися що пів року по Союзах? Ми є генерація, яка не мала і далі не має права жити для себе. Знаю десяток дівчат; кожна з них пішлаб за мене, але не зважусь. Прийде подвійне а то й ще більше горе. Вони теж впали жертвою укр. генерації чоловіків-зробків, що воювали від 1914 до 1924 р. Зробили своє — jetzt abtreten! Звляються від нас міцніші, молодші. Вже Ти маєш певніше, хоч і не агрономія. Я ще в грудні одержав від проф. Т. пропозицію вертати до нього, та жаль мені було покидати рідний край і я йому відмовив. Тепер я діваста пропозицію вдруге і не маючи іншого виходу, я рішився назад їхати на чужину до Бр. Маю вже пас, тільки візус ще не жадав. Здається по святах поїду...

„Здоровлю міцно“ — Твій Влодко.

ЛИСТИ З ПАРИЖА.

(Від власного паризького кореспондента)

Париж, 25. марта 1930.

I.

Вже не раз порушувалося справу видавання суто-національної української газети в Парижі і кожного разу це питання лишалося без належного відгону.

Маса українських емігрантів у Франції радо пішла-би на зустріч, колиби їм хто зорганізував. Але як раз організатори заздато вже недовіряють діяльності на можливість існування свого часопису на еміграції.

— Як ми зможемо видавати газету, коли не маємо грошей?

Або:

— Як би таку газету, як московські, або польські, то й гаразд, а коли ні, то не треба й зачиняти.

При цих словах недовірки безнадійно махають рукою і відвертаються. Але даремно вірити таким недовіркам в їх „песимізм“. Тут не песимізм, а звичайнісіньке ледарство, або страх, що прийдеється потрусити кишеню.

Наслідки-ж такого стану справи не є потішачі. Надіпріанці читають московські газети, бо французької мови і за десять років не перемогли, а Галичане читають газети польські, бо також з французькою мовою замало знайомі. Оні і другі ллють воду на ворожий нам млин і жалуються:

— Шкода, нема нашої націоналістичної часописі.

II.

Чиж дійсно є потреба української націоналістичної газети в Парижі?

Гадаю, що двоє думок не може й бути. Всім відомо, що у Франції під теперішній час перебуває більшість нашої еміграції, щоправда, в тому числі багато таких, що до українського націоналістичного табору не належать. Вдобавок перекинчики і запродавці на зразок рйких Андрій Лівицьких, як раз видають якусь щотажне-ву брошуру, в якій лають всіх, хто ще Варшаві не продався...

Маю тут радше на увазі основну масу емігрантів, котра ще може в слушний час

послужити Україні та її державній справі. Маса, котра не жebraє злоті або червонці, а чесно мозолями заробляє шматок хліба й плекає й хоронить ідею української соборности від всякого запроданого броду.

Крім політичної еміграції, у Франції перебуває до 30 тисяч емігрантів-заробітчан зі Східної Галичини. Вони місяцями не бачать рідного друкованого слова. Люди без знання французької мови та спеціальности, мимоволі шукають товариства серед Поляків, мова яких хоч і не своя, всеж більше зрозуміла ніж французька. Проте, всі події на Українських землях вони приймають у польському освітленні, і коли це не спольщилися, то лише завдяки природній відпорній, внутрішній силі, заложеной в кожному Українцеві органічно.

III.

Звичайно знаходяться й такі „інтелігентні“ котрі користаються з нагоди неіснування української суто національної газети в Парижі, щоби кинути каменем в українських націоналістів. Мовляв чому вони не видають такої газети? Кидуючи того рода фрази, вони добре розуміють, що коли вони не хочуть мати свого суто-національного органу, то націоналістам не легше, бо матеріальні засоби вібрані для цієї справи з членів організації замалі.

І от минають роки. Ті, що виїшли на еміграцію молодими юнаками і згодом вирости в людей, могли-би щось зробити, коли би зразу їм було показано належний шлях. За десять років цей шлях майже зовсім затерся й лише тепер потроху знова накреслюється. Й за це треба дякувати Організації Укр. Націоналістів.

Молодь, покинута старшими, що всеціло заняті лаштованням свого персонального життя, тепер наче прозріла і навертається на націоналістичний шлях. Усякі політичні справи і „орієнтації“ старших „жандучих хліба“ виявилися на весь зріст перед молоддю, показуючи, що треба зовсім інакших шляхів в здійснюванні нашої справи. При енергійнім скопленні питання, справу української націоналістичної газети можна буде в Парижі всежтаки успішно розв'язати.

Гордій Салівон.

ЛИСТИ З ВОЛИНИ.

Шевченкова Академія в Луцьку.

23 березня б. р. відбулась в нас як і що року Академія в честь Поета. О год. 11:30 відбулась при величезному здвизі народу урочиста панахида в українській чеснхрестній церкві. а о год. 1. розпочалась Академія. Велика зала міського театру не вмістила всіх, що хотіли віддати пошану Незабутньому і багатому відійшло низчим не діставши білетів.

Особливо багато було селян і то з далеких сіл. (до 20 км. від Луцька).

Поминаючи програму академії (до неї повернем іншим разом), котрий був дібраний не цілком відповідно, — на сей раз хочу навести тільки один характеристичний випадок.

Всім відомий є ганебний факт існування в Луцьку „Рідної хати“ члени котрої на державних урочистостях виступають як „представники укр. громадянства“.

Не варто булоб займати місця в часописі для цієї гидоти, однак не можна промовчати факту провокаційної поведінки регіональної групи на Шевченковій Академії.

В часі деклямації „Тарасова ніч“, котру виконував молодий хлопчик Матвійок з с. Пілганова, в декількох місцях присутні солідаризуючись з декляматором почали нагороджувати його рясними оплесками і переривати деклямацію підбадьорючими окликами, а регіональна гидота зачала демонстраційно опускати місця. А в результаті всього декляматор зі сцени опинився на поліції. Випадок своїм розміром і не великий, однак характеристичний і повчаючий.

Як бачимо хрунівський гнилі, чи для того щоб їй не посудили в сепаратизмі(?) за вислухання цілої поеми, чи просто як хруням трудно було знести удар невмирущих слів.

Але далі. Коли за сценою з'явилась „влада безпеченства“, аранжерії свята умили руки від всього мовляв він сам винен в тім що деклямував викреслені слова. Аранжерями свята були п. Ковалевський і Петриківський. Останній в часі цього інценденту зник цілком з льожі з певністю оминаючи таким способом „прикристи“.

Та про діяльність деяких осіб на Луцькому ґрунті іншим разом скажу більше.

На закінчення треба підкреслити, що зібрана на академії в подавляючій більшості безкомпромісова селянська маса,

як що хоче мати на майбутнє своїх представників на українських вечерах, наказала цим представникам точність, або як запізнення, щоби не робили зайвого бешкету і не перешкаджали в відбуванню свята.

Промова Др. Донцова, хоча може за академією для ширшої публіки, викликала ентузіазм у слухачів.

Оперова співачка П-ні. Сяненська-Іваничка ще незнана перемиському громадянству просто очарувала як співом, так і своїм зявищем. Тільки пісня О. Нижанківського „Минули літа молоді“ не підходила ні для її голосу (драматичності), ні для її свіжого, гарного і ніжного зявища. Зате всі інші пісні, що їх приходилось співачці наддавати, аудиторія нагородила по заслузі гучними оплесками.

В П-ні Хиліяківній, що відіграла вміло рукою Рода — концерт ч. 7., росте нам віртуозка неабиякої сили. Її певний чистий і сильний тон (у жіночих віртуозок його частий недостаток) дає запоруку її великої музичної майбутности.

Мужеський хор відспівав Ст. Людкевича „Косаря“ бездоганно. Зате виконавці пісні Ревуцького „Ой чого ти почорніло“ було слабе, мляве і безвиразне, тим гірше що це було повторення з

минулих концертів. Дасться це пояснити хіба недбалістю, а не браком співочих сил, чи невміям дірігента, бо кантата В. Барвінського „Заповіт“ є о ціле небо тяжа до виконання, а відповідані її гарно Рівнож фортепьяновий акомпанімент на 4 руки П-ні Ціпановської і П. Витвицького (що акомпаніював і дві другі хорові пісні) має велику заслугу в гарнім проведенню кантати. Зате баритонове сольо не було на рівені виконання цілої кантати.

Друга частина концерту, що її вивопило драм. Т-во ім. Лесі Українки постановкою феєрії Кобля „Під Тарасову ніч“, була далеко слабіша від першої. Вина, на мою думку, „режисера“ який не зумів надати ні відповідного темпа, ні динаміки поодиноким сценам. Молодий козак своєю „деклямацією“ був неможли-вий. Зате обидві сторожі тюрми, царська і большевицька, хоча й малими монологами, додатно відзначились від цілої групи. Кінцевий вихід, що мавби бути могутнім завершенням феєрії, був просто недопустимий на якій будь сцені — це був хіба вихід якоїсь прогулянки з ліса на майдан, а не відродженого народу в символічній сцені. Загалом зробила ця постановка Коблевої феєрії прикре вражіння невдалої пародії. — он.

Пластунам, — в допомогу!

На український Пласт упав важкий, болючий удар. Сеніорат Ставропигійського Інституту у Львові судово виповів Українському Пластовому Уладові винаєма домівки в каменіці при вул. Бляхарській.

Тисяча українських пластунів і пластунок у городі Льва в найближчих днях опиняться без власної домівки, в якій містилася Верховна Пластова Команда, де зосереджувалося й кипіло пластове життя, де збиралися щодня сотні молоді. Це грозить розвалом цілого Пластового Уладу, а зокрема знищенням пластового життя

бо в українських установах у Львові нема відповідного льокалю, який був би пригожим для пластової домівки, а з чужинців ніхто на таку ціль свого льокалю не винайме.

Яке велике значіння має пласт для виховання української молоді, не треба й згадувати. — Знають це найкраще родичі й опікуни пластунів, знають і посторонні, які бачать наших пластунів і пластунок при всіх світових національних обходах, у пластових таборах, на прогуляках або при сповнюванню гуманітарних обов'язків.

Пласт, це найкраща школа, в якій виховуються наші наймолодші на здорових духом і тілом члени нації, це школа, в якій наші діти від наймолодших літ добровільно перебирають на себе організаційні обов'язки і вчать своїй ідеалі, змагання і працю з ідеалами і змаганнями загалу, це школа розумної індивідуальної самостійности в рамках добровільної організованости й дисципліни. Пласт — це необхідне доповнення домового і шкільного виховання, це кузня, в якій виховуються крицево незломні характери, що змагають до сонця правди й волі.

Цю школу характерів, цю кузню нового громадянства, хочуть знищити ті, що насильно відбирають домівку, в якій зосереджувалося ціле пластове життя. До того не може допустити українське громадянство, яке мусить в найкоротшому часі подбати за нову домівку для Українського Пласту.

Нема такої жертви, якої не принеслиби родичі для своїх дітей, і нема такої жертви, якої не моглиби понести нація, коли йде про бучучність наймолодшого покоління, а тимсамим про бучучність її самої.

Український Пласт мусить одержати домівку, з котрої ніхто не посміє вже його викинути, в якій наші діти були б у себе в дома, а не в коїрмі, на ласці й неласці недобрих людей. Власну домівку Українському Пластови мусить дати українська суспільність. Це не буде жертва, але сповнення конечного обов'язку нації супроти свого наймолодшого покоління, а в дальшому й супроти себе самої.

З тою метою завязався у Львові Комітет, який рішив вибудувати або купити відповідний дім для Українського Пласту. Це завдання мусить бути в найкоротшому часі сповнене збірними зусиллями й жертвами цілого українського загалу.

Віромо, що не буде ні одного Українця, ні одної Українки, які не прицинилисяб негайно своїми жертвами до будови чи радше купна дому для українського Пласту.

Український Пластовий Дім у Львові буде найкращою відповіддю українського громадянства на викнення наших дітей на вулицю.

Датки на Дім Українського Пласту належить слати на адресу: Кооперативний Банк „Дністер“ у Львові, вул. Руська 20. вкладкова книжочка ч. 15.000.

ВИКОНУЮЧІЙ ВИДІЛ КОМІТЕТУ: Модест Каратинський, емер. през. Суду, — голова, Ярослав Колтунюк, дир. „Дністра“, — місто голова, Ірена Павлицька — касієр, Др. Мирон Коновалець — секретар, Др. І. Німчук — прес. референт, Др. Дмитро Левницький, посол, о. Тит. Войнаровський, мітрат, Др. Марія Пачиншин, лікар, Северин Левницький, проф.

КОМІТЕТ:

Др. Арсен Ричинський, дир. Володимир Кузьмович, адв. Др. Володимир Глиницький, інж. Володимир Кисілевський, дир. Юліан Шепарович, інж. Андрій Мельник, пос. Дмитро Палів, пос. Остап Луцький, інж. Андрій Палів, Др. Степан Дмоховський, Іванна Левицька, інж. Андрій Сербин, Др. Любомир Макарушка, ред. Роман Голіян, інж. Юліан Павлович, сен. Михайло Галуцинський, сен. Др. Іван Макух, Др. Степан Шухевич, Др. Володимир Старосольський, дир. Мик. Заячківський, Михайло Терлецький, о. Леонтин Куніцький, Др. Ол. Тисовський.

НОВІ КНИЖКИ.

„Великий Зрив“. „Нарис історії української революції 1917—1920 р. І частка: Доба Української Центральної Ради. — Львів-Перемішль 1930 з шістьма ілюстраціями. Видання „Самоосвіти“ ч. 3. На зміст цієї книжечки складаються такі розділи: I. Що таке революція. II. Велика революція на сході Європи. I. II. причини, 2. Наслідки великої російської революції. III. Українська революція. 1. Хто підготовляв українську революцію? 2. Українська Центральна Рада в Київ. 3. Війна з урядом Керенського. 4. Україна республікою у федерації з Росією. 5. Новий московський уряд теж проти України. 6. Україна самостійною державою і перша війна з московськими большевиками. IV. Висновки. V. Контрольні питання.

Ця книжечка дійсно дуже потрібна для самоосвітніх гуртків і читалень, бо в дуже приступний, але науковий спосіб дає образ великого зриву української нації в 1917—1918 році та вказує на причини тодішніх наших успіхів і невдач. Ціна 50 грошів.

„Культурна людина“. — Наука для старих а особливо для молодих проте, як жити з людьми, як поводитися в гостях, на вулиці, в читальні і в товаристві, як одягатися і держати чистоту, як працювати для громади. Написала Іванна Блажкевич. Видання Самоосвіти. Ціна 50 грошів.

На зміст складаються розділи: 1. Чому цю книжку треба уважно прочитати. 2. Чистість. 3. Одягання. 4. Товарищество. 5. В гостині. 6. В читальні й на вулиці. 7. На забаві, в театрі, кіні. „Кожній тварі по парі“. 9. У себе дома. 10. Геть всякі „казки“. 11. На громадській роботі. 12. В обороні чести. 13. В дорозі, уридах, на чужині.

Цєю книжкою виповнила „Самоосвіта“ дуже важку прогалину в напій популярній літературі, даючи підручник про те, як треба себе виховувати до культурних форм життя. З окрема книжка потрібна для сьогодишньої молоді, тим більше, що весь твір навіяний глибоким національним і громадським духом.

ВЕСНУШКИ, ЛИШАЇ, ШКІРНІ ВИПРИСКИ: ПРИЩІ, ЧЕРВОНІСТЬ ШКІРИ І ЖОВТІ ПЕЧІНКОВІ ПЛЯМИ — усувають вироб-люваний від ряду літ, звісім нешкідлив, КРЕМІ, МИЛА І ПУДРИ ДО ЛИЦЯ. Головний склад: АПТИНА під „ЗВІЗДОЮ“ в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24, біля міської вежі. При аптці ДРОГЕРІЯ.

Що чувати в світі?

Большевики. По усій світовій пресі пробігла в останніх часах, кількома наворотами звістка про те, що большевицький диктатор Сталін, був присилуваний своїми противниками однопартійцями, — уступити зі знятого ним досі уряду — генерального секретаря комуністичної партії. Урядова большевицька телеграфічна агенція поспішила заперечити згадану відомість. Заперечення большевицької телеграфічної агенції остільки правдиві, що вправді Сталін остався, але зате дістала в лоб ціла большевицька господарська теорія уособлена Сталіном. Коли хотіли одним реченням очертати стан кризи, що виникла на Кремлі з приводу заломання так званого сталінського курсу то можнаби сказати: Сталін перестав бути диктатором. Зрозуміла річ, що ті очевидні неспіхи в господарській діяльності, які примусили Сталіна до такого наглого відвороту, утворюють атмосферу недовіри, взаємних обвинувачувань, незадоволення та паніки. Не диво проте, що давні і нові вороги Сталіна, як керівника банкрутуючого господарського плану — підносять голову і ладяться при найближчій нагоді відібрати Сталінові ще й ту формальну владу, яку він задержав в своїх руках. Знаменне в при тому, що не лише так звана права і ліва комуністична опозиція стигає Сталіна з диктаторських висот за ноги, але також і армія обертається спиною до недавнього „всемоногого“ наказодавця Сталіна. Коли диктатор Сталін започаткував радикальний курс в питаннях аграрному (колективізація) та релігійно-церковному (нищення церков та ширення безбожницької акції), — рахував він на відому пасивність селянства. Та в своїй оманливості не взяв Сталін під належну увагу того, що сини отих офірних козлів — селян служать червоноармійцями в армії і становлять в ній подавляючий відсоток. Про це які наслідки викликала серед армії сталінська політика довідування з офіційного органу большевицької армії „Красная Звезда“. Находимо в ній заклик до гострої боротьби з колективізаційними та протирелігійними виборками з боку комсомольців та різних невідповідальних партійних чинників на місяць. „Глухота та страшні помилки місцевих комітетів викликали дуже невідрадний вплив на морально-політичні настрої червоноармійських мас. Того рода потягнення (курс сталінської „дикої колективізації“) відбиваються вельми погано на боевій здатності та вартості червоної армії. Особливу увагу треба зберегти у відношенні до родим червоноармійців“. В таких умовах, відомості про усунення Сталіна від влади є лише попередженням факту, що логічно випливає з його морального банкрутства.

Німеччина. Було доволі легко передбачити в останніх часах, що союз німецьких осередкових груп зі соціалістами, та уряд Мілєра, що з того союзу зродився, — довго не вдержиться, що перший ліпший внутрішній спір серед „союзників“ розірве цей неприродний зв'язок. Про це ми вже не раз писали. Не довго прийшлося ждати на справдження здогадів. Як відомо, недавні союзники ухвалили в парламенті прийняття плану Юнга, — однозгідно, та коли прийшлося подумати над тим звідки взяти грошей на покриття зобов'язань зв'язаних з прийняттям плану Юнга, — однозгідно, пропала, не вдалося її втримати навіть шляхом тих уступок та компромісів, що їх пропонували осередкові групи соціалістам. Велика частина послів осередкових груп рішучо застереглася проти того, щоб тягар грошових зобов'язань, що їх накладає на німецьку скарбницю план Юнга, лягав на плечі німецьких промисловців, тим більше, що, мовляв, і без того промисел находитися в стані тяжкої кризи. Згадані послі висунули навіть домагання зменшити податок для німецького промислу на рік 1931 в висоті 600 а той 700 мільонів нім. марок. Соціалісти знова виступили не менше рішучо проти такого домагання, бо прийняття його булоб однозначне з обниженням а властиво скасуванням допомоги з боку уряду для безробітних. Вони висунули протилежне

домагання, а саме — збільшити допопоги, а обтяжити ще більшими податками промислові круги. Як вже сказано, спроби знайти угоду вихід з положення — завели. Уряд Мілєра упав. Президент держави доручив творення нового уряду провідникові осередкових груп Брінінго. В склад його увійшли представники осередкових та декількох правих угруповань. Чи вдержиться довго цей уряд невідомо. Треба радше сумніватися в його довготривалості, бо існувати він зможе лише з ласки крайноправих груп, які до уряду не дали своїх представників, але зате сама особа Брінінга користується серед них певними симпатіями. Справастоті так, що абсолютна більшість в ній. парламенті виносить 247 голосів. Тимчасом теперішні урядові групи усі разом розпоряжають 207 голосами. Бракує ще 40 голосів. І власне тих 40 голосів сподіється Брінінг діставати постійно в дарунку від крайної правниці. Треба думати, що крайна правниця не захоче бути постійно такою шедра і що власне вона повалить уряд Брінінга, коли й буде це потрібно. Отже шож? Нових виборів треба сподіватися в Німеччині? Дуже можливо.

Італія. Минулого місяця, рівнобіжно з обранням лондонської конференції почала і закінчила свої обряди Велика фашист. Рада в справі воєнного бюджету Італії. Ухвалений бюджет для усіх трох родів італійської воєнної сили (армія, сухопутна, летунство та флот) виносить 5 мільярдів і 10 мільонів лірів, себто більше як 26 відсотків цілого державного бюджету. В порівнянні з минулим роком воєнний бюджет побільшався на 395 мільонів лірів, з чого 243 мільонів призначено додатково на розбудову флоту. Це вказує зовсім ясно, в якому напрямі розвиватись буде в майбутньому італійська експансія. На загальний військовий бюджет Італії в порівнянні дуже великий, а дальшу коневність побільшення його доказувано на Раді загрозою для італійської збройної сили з боку Франції та її союзниці на Балканах — Югославії. Для кращого зображення небезпеки з боку Франції порівняно видатки Франції на зміцнення своїх границь в рр 1930 — 32, які виносять 3 мільярди і 860 мільонів франків, коли на ці роки Італія призначила всього 190 мільонів лірів. Стверджено, що Франція тримає під крилом 356-тисячну армію, а Італія лише 220-тисячну, себто що Франція має майже в двох сильніший стан. Дуже цікаві балачки завелися над рефератом міністра летунства. Виявилось, що на розбудову летунства видає Італія 718 мільонів лірів себто 14 відсотків свого воєнного бюджету, тоді коли Франція видає 2.829 мільонів лірів (22 відсотки свого бюджету), а Англія 1827 міль. лірів (17% відс. бюдж.). Італія має 800 літаків, Франція 1840 літаків і 2100 апаратів резервових, Югославія приблизно 500 літаків. Зате Італія має багато кваліфікованих і випробуваних летунів бо аж 3000, а коли недавно розписано конкурс на 400 вільних місць то зголосилося на ці місця аж 5000 кандидатів. Однак найдовша і найбільш оживлена дискусія розвинулася над рефератом морських зброєнь. Вказано було не велику небезпеку з боку Франції на Середземному морі, а навіть на морі Адриатичному з боку союзниці Франції Югославії, яка оділяла по Австрії її флоту. Окрім того, над розбудовою югославянської флотії працює Франція. Повні малих острівців та плитких заток береги Югославії є недостатні для більших морських кораблів, а зате прямо виміряні на криївки і базу для підводних лодок, які на випадок війни можуть створювати вічні загрози для східних берегів Італії. Після докладного засовання положення Італії на морі, на випадок війни, вирішено звернути особливу увагу на морські зброєння, які після правдоподібного розбиття морської конференції в Лондоні не будуть нічим обмежені і залежатимуть від грошової спроможності поодиноких держав. Італія виказує велику жертвенність і в тому відношенні.

Балканський котел. Теперішні відносини поміж поодинокими державами на Балканах, а зокре-

ма відносини поміж Болгарією і Югославією вповні оправдують те ім'я яким охрещено було взаємодносини балканських держав і націй ще на довго перед війною. Кілька місяців тому заповідали грецькі газети неминучий вибух революції в Албанії проти правління Ахмеді Зогу, короля албанського з ласки не так Бога як Італії. Що правда пророкування грецьких газет не справдилися, але зате замість албанського вулкану озався вулкан македонський. Ми вже згадували про ті бомбові замаху, що їх доконали македонські революціонери на терені Югославії. Югославянська влада, поміж дуже старанних і негайних заходів справників не викрила, видала натомість комунікат, що справники скрилися на болгарській території, де вони користуються не лише безкарністю, але також й опікою. Справа виглядалаби на перший погляд простою — мовляв Болгарія організує напади „банд“ на югославянську територію, Так воно на ділі не є, бо в самій Югославії існує невирішеним болгарське питання. Як відомо Сербія після виграної останньої війни захопила велику частину тої території яка етнографічно становить з Болгарією суцільну територію. Після захоплення великої частини тих земель, стали Сербі нищити всі позначки болгарської відрубності. Всі церкви болгарські в числі 761 замінені на сербські, 641 шкіл болгарських зачинено, 833 священників і 1013 учителів Болгарів викинено насильно з краю. Того рода політика загострила відносини в Македонії настільки, що там самочинно повторилося безліч політичних, напів політичних напів розбизацьких терористичних груп, які є вічно діяльні. Югославянська влада в супроти них безсила, а вину за усі ті терористичні акти, що їх доконується дуже часто, приписує Болгарії. Такий погляд не оправданий, бо Болгаре зі свого боку роблять закид Югослав'янам, що мовляв в „часи неволі“ коли над Македонією панував бісурменський півмісяць, існували церкви, школи та власне священство та вчительство, а тепер брати Слов'яне завели такий режим який скасував навіть те, що було в часи бісурманської неволі.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Большевицька газета „Правда“ містить в числі з 27. 3. минулого місяця статтю п. н. „найбільшою небезпечкою є правопозиція“, в якій стверджує, що праві елементи в партії започаткували нову горячкову агітацію за відновлення „Нової економічної політики“ (НЕП) у всіх ділянках господарського життя СССР. Опозиціоністи твердять в своїх листочках, що власне ліквідація НЕП-у довела СССР до такого тяжкого стану господарського як саме тепер.

Внутрішньополітичне положення в Англії улягло нагній зміни завдяки тому, що ліберальна партія, яка досі поборювала в парламенті уряд Мекдональда, заявила устами свого провідника Лойд Джоржа охоту і намір підтримувати мекдональдів уряд. Заява Лойд Джоржа була величезною несподіванкою для усіх, а навіть для деяких членів самої ліберальної партії.

27. III. пр. відчинено селянський конгрес в Берліні в якому беруть участь представники з Англії, Франції, Чехословаччини, Польщі, Голландії, Ірландії, Норвегії, Данії, Італії, Албанії, Болгарії, Швеції Бельгії та СССР. Конгрес тривав 2 дні. Організаторами конгресу являються спеціальна комісія, що ще минулого року в листопаді відбула своє перше організаційне засідання. За цю комісією скривається большевицька рука.

Комісія закордонних справ французького парламенту прийняла звіт посла Суїєн в справі ратифікації плану Юнга, додаючи до нього кілька поправок, які торкаються скріплення контролю над можливим недодержуванням умов з боку Німеччини.

В зв'язку з поширенням відомостей про безсумнівне підняття агентами ГПУ в Парижі ген. Кутепова, — французька преса підняла в друге гостру кампанію проти СССР та її амбасди в Парижі.

26. березня ц. р. зачався процес визначного словацького політичного діяча Др. Туки, в другій інстанції. Процес буде продовжуватись біля двох тижнів. Як

відомо перша інстанція присудила Др. Туці 15 років тюрми.

Віденські газети доносять зі Софії (Болгарія), що англійський посол при болгарському уряді зложив візиту міністрови закордонних справ, на якому болгарський міністер заявив, що уряд болгарський є рішучий зі всею рішучістю виступити проти тих македонських терористів, які скриваються на болгарській території.

В англійському міністерстві закордонних справ відбулося відкриття англійсько-египетської конференції, що має на меті довести до заключення договору, який має заспокоїти домагання Єгипту в справі його повної незалежності.

Малий фейлетон.

Робиться наша Академія... ствервом, на яке збігаються зі всіх боків шакалі, та гієни! (Зі щоденника С. Єфремова).

Вже ціла зграя збіглась їх
Над чорним і роздутим тілом,
Затонських, Скрипників отих,
Кому здохлять кортіло.

Бенкет шакалів і гієн...
Хіба не поле пописатись?
Яка нагода ніч і день
Лизати, плямкати, качатись!

Бува й мій пес туди тіка,
Та я спілким уже не буду:
Набо по морді жєбрака
І зажену в собачу буду.

К. КОСТЯНТИН.

По всій Україні.

Північно-західні Землі.

Річні Загальні Збори „Маслосоюзу“. — В дні 26 березня ц. р. відбулися у Львові, в салях власного дому при вулиці Кор. Ліщинського, Загальні Збори Кооперативу „Маслосоюз“. — Звіт Дирекції за попередній 1929 рік виявив блискучий розмах та гідну найвищою призначення розбудову нашого молочарського промислу репрезентованого „Маслосоюзом“. Між іншими: Продукція масла зросла в 1929 р. (порівнюючи з 1928 р.) на 66.67 відсотків, протягом 1929 р. вивезено за кордон 399.295.30 кг. масла (В р. 1928 вивезено 64.646.65 кг.), організовано власну холодильню та велику лабораторію, закуплено ряд будівельних об'єктів за 18 тисяч доларів, і т. д. В одному зі закуплених будинків має бути устроєна парова молочарня. Річний оборот виносив 63 мільони, 893 тисячі 307 зл.

Дня 20. березня 1930. р. українські студенти-націоналісти кріпкими юнацькими позаушниками заявили через своїх двох представників „академіків“ Кирилові Студинському свою погорду й осуд за його юдну, продажну роботу для московських катів на Україні. За довго паноніється гнів серед українського громадянства. Для гнілу маємо тільки здоровий позаушник і коняч, бо „академік“ Студинський давно вже втратив все почуття людської і національної честі і гідності. Усі „формальності“ й „методи“ в поступованні з цього рода людьми зайві. — Екзекуція Студентів-Націоналістів.

Відбирають православні церкви. — В дні 28. лютого ц. р. зачинено нову одну православну церкву на Волині. Жертвою впала тим разом церква брацтва св. Кирила та Методія в Острогрі. Силою розпорядження волинського воєводи переходить згадана церква враз із приналежними до неї будинками та землями на власність римо-католицького клиру. Конфіскацію пояснює влада цю обставиною, що теперішні правні власники майна мешкають поза кордонами Польщі. Замітним є поспіх, із яким вовісвідський уряд велів церкву закрити, не чекаючи навіть на судові признавання церкви римо-католицької курії. (Ця остання зголосила ревіндикаційні домагання між іншими і відносно згад. церкви).

Нагінка на українську кооперативу. — В селі Лускалі, берестейського повіту на Поліссі, основано з початком ц. р. кооперативу, яка враз наразила себе на неприхильність влади своїм гарним розвитком. Ця неприхильність нашла свій вияв минулого місяця при нагоді сходив Виділу кооперативу. Місцевий постерунок в особах поліцаїв Вендерфа та Мізюра явився несподівано на сходинах, перевірив ревізію у присутніх наче в небезпечних злочинців і на довадок велів ще членам управи явитися за кілька днів на поліційній станції до переслухання. Коли-ж у назначений час члени управи явилися, „переслухання“ почалося по боями а покінчилося цілоничним в'язненням невинних людей у холодному арешті.

УВАГА! УВАГА!

За
40.000 золотих
нагород

Приносьте Вам

КОНКУРС
за
Розв'язання
ЗАГАДКИ
RADION

Поспішайте до
купців для одержання безплатно
карти, що уповажнює до участі
в КОНКУРСІ.

На культурному та економічному фронтах. Просвітнянський Театр у Спрі, який довгий час не проявляв діяльності, відновився на днях при окремо заснованім театральнім товаристві ім. Старицького. Своєю відновлену діяльність почав згаданий театр побутовою штуркою Ростворовського „Несподіванка“ у від реставрованій салі Народного дому, та при численно зібраній публіці.

Філію Союзу Українських Купців основано на днях у Золочеві. Союз Українських Купців за відносно недавній час свого існування створив поза матеріальним осередком філію по таких містах: Перемишлі, Самборі, Станиславові, Стрию, Коломиї, Надвірній, Сокалі та в останнє у Золочеві.

Глум. — Нещодавно перевела поліція в Скольому ревізію в місцевому о. Притуляка та Верховинський Княгарні. У парох покінчився трус тим, що поліція забрала етнографічну мамочку Українці яку вносили до голови за 20 с. а в княгарні забрали такі легальні та допущені до продажі книжки, як: „Берестейський мир“, „Історію України“ — Ів. Крип'якевича, „Малі герої“ Віри Лебедевої та „Народні казки“.

До характеристики політичних методів. В дні 5. марта ц. р. було заповіджене в Копичинцях віче на якому мали промовляти послі: з Б. Б. Косидарський та Вовєвода. Місцевий староста Яновський бажачи заповнити згад. послам слухачів пішов до голови по хитроці та скликав на цей самий день місячну сесію віїтій, гром. писарів і гром. оглядачів. Коли-ж в означений порі мала початися сесія, староста ввів на саяю послів і зааранжував на пожаданні „віче“.

Смерть великого громадянина. — В дні 24. березня д. р. ховали в Заліццях Омеляна Поповича, члена-основателя всіх майже українських товариств на Буковині. Похорон відбувся незвичайно величаво при величезному здвизі народу та численних делегацій від краєвих і буковинських установ. Між іншими звертали на себе увагу делегації українських корпорацій на Буковині „Чорномора“ та „Запоріжжя“ в козацьких строях і з шаблями при боці. Від українського громадянства на Буковині промовляли інсп. Купчанко (з рам. „Народного Дому“, „Руської Бесіди“, „Української Школи“ і „Жіночої Громади“) і редактор Сербинюк (від черновецького „Час“-у та Української Національної Партії). Покійний лишив жінку та дорослих уже синів і дочок.

Труси і арешти серед укр. гімназійної молоді в Станиславові. Вночі з 25 на 26 с. м. переведено трус в домі Вп. Панства Вітковських при вул. Липовій. В часі турсу знайдено такий компромітуючий матеріал як бльочки на молоко гуртка „Доживлювання молоді“ та бльочки на пластову домівку, що сконфісковано. Як вказував наказ ревізії то шукали за доказами приналежності учнів, що мешкають в тім домі до якоїсь неле-

гальної організації. Після турсу арештовано: Юрія Вітковського уч. VIII кл., Головатого Микола уч. VIII кл., Анагола Базилевича уч. VIII кл., Остафійка Авксентія уч. VII кл., Сидора Лоточинського уч. VIII кл. та Івана Баранка уч. IV кл. Крім сего арештовано там під ту пору присутніх (іли разом вечеру) братів Маріяна і Романа Степанків уч. VIII кл. Той же вечір переведено рівнож під тим самим замітом трус в домі Вп. Пані Ченстухової (вул. Липова). Тут знайдено як доказ протидержавної акції брошуру Д. Донцова „Националізм“. Після турсу арештовано: Ірослава Придаткевича уч. VII кл., Льва Кобринського уч. VIII кл., Петра Санюцького уч. VIII кл. та Іосифа Лозинського уч. VIII кл. Рано 26 с. м. переведено трус і арештовано Захарія Писецького уч. VIII кл. Всіх арештованих відставлено до поліційних арештів при вул. Камінського. На інтервенцію сен. Черкавського та пос. о. Ганушевського поліційне слідство вже покінчено і більшість арештованих з браку доказів вини випущено на волю. П'ятьох а саме: Головатого, Придаткевича, Кобринського, Писецького і Санюцького відставлено до суду під замітом злоч. з § 53 б і с а. к. Се самі молоді хлопці у віці від 17 до 20 літ, які без сумніву впади жертвою чергової провокації.

Союз Українських Студенток — у Львові відбувся дня 29, березня ц. р. І З'їзд Українських Студенток. З'їзд вислухав низку рефератів на ідеологічні, організаційні й професійні теми і прийняв резолюції м. ін. проти московського терору на Вел. Україні і „Укр. Наукового Інституту“ у Варшаві. Створено Союз Українських студенток з осідком у Львові й вибрано його управу. Докладний звіт зі з'їзду подамо в слідуєчому числі.

Згадальні збори філії „Прогресу“ в Перемишлі пройшли того року при дуже слабкій участі членів. Виявилось між іншими, що число філії (а тим самим членів матрічного Товариства) значно впадо. З дискусії виявилось, що причиною занепаду є розхвостане „партиїниство“ і антагонізація до праці в „Прогресі“ людей, — „мужів довіри“ одної з партій що дискредитують добру славу Товариства „Прогресу“ і вже віддавна відомих на перемишльському ґрунті зі своїх „геройських“ виступів. Нововибраний Вадік думає скінчити з політиканством „сірих гусок“ в Перемишні.

На радянській Україні.

Протибольшевицький терор. В „Комуніст“ подібуємо звідомлення про нові акти протибольшевицького терору на Радянській Україні. І так: в одеській окрузі спалили селяне село Цебриково в пімсті за те, що большевицька влада перевівши в згад. селі колективізацію, завела жидівську комуну. Жертвою вогню впади всі будинки, запаси, насіння та інвентар. — В Умані вбили селяни Хмельницький та Бомек активного комуністи Куклича. Вбийників розстріляно адміністративною дорогою. — На смерть засудили також 6 членів геррористичної організації в Могилеві на Поділлі. Засуджені, самі селяне, перевели з рамени організації багато підпадів і вбили компартійців. — Німецькі колонії біля Одеси теж протиставилися колективізації. Наслідком збройної сутички, що виникла на тому тлі між колоністами та владою, вислано туди відділи Г. П. У. які примусово завели колективізацію та увязнили сотки мешканців. — На кордонім відтинку між Раковом та Ізяславом втік до Польщі учитель Маріяньський з села Борисова та 4 селян. Всі вони втікли з тюрми. — На польській кордонній смузі нотує КОП щодня випадки нелегального переходу границі. В селі Чучаві Великій нагромадилось вже зверх 40 втікачів. Усі вони оповідають жахливі історії про большевицькі практики.

Радянський фільтр. На радянській Україні переводять зараз чистку армії. Чистка полягає на усуванні з армії „кулаківського елементу“. Викликало її напруження політичних відносин у зв'язку з примусовою колективізацією та ремствування тих селянських сімей — червоно-армійців, яких батькам грабують землю та добуток. Підраді із тим іде на Радянській Україні заміна українських військових частин центрально російськими. До Харкова вже прийшли два полки російської кінноти на місце четвертого українського полку, якому велено відмарширувати в північні околиці. Таке саме перегрупування військових залог відбувається в Києві та Одесі.

Безпритулний священник. — По вулицях Харкова та Київська радянська влада масово арештує священників, які позбавлені даху та хліба є привнеолні прохати милостиню. Нуджа тих нещасних священників є нечувана. Вистане згадати, що багато з них в цілі заспокоєння го-

луду шукають крушини поживи на смітниках

амікання церков. — Досі залила радянська влада дві третини всіх церков у харківському окрузі. У Києві заборовено дзвонити у тих нечисленних церквах, у яких ще правлять Богослуження. На днях зачинено київський Володимирський собор.

Переіменовання Білої Церкви. Президія Центрального виконавчого комітету СРСР ухвалила аміанити назву містечка на Київщині Біла-Церква на Червоно-Армійське. Це черговий доказ на большевицьку „українізацію“.

На Буковині.

Вибори до міської ради в Чернівцях. — У виборах до міської ради в Чернівцях, які відбулися в дні 16, березня ц. р. перейшло трьох українців і одна українка є це: др. Антін Кирилів, Антін Загада, Михайлина Левицька та Іван Микитович. Двох перших і п. Михайлина Левицька виїшли в націонал-цараністичні листи а останній із листи соціал-демократичної партії. У виборах ваяло участь біля 2500 Українців, з чого значна частина була вписана на чужо національні листи.

Такі самі гаразди, як і в нас. — В селі Шитинцях арештовано нововибрану громадську раду враз із війтом, обжаловуючи їх в минимому нелегальному агітуванні за своєю листом.

Передове село. Ромушська влада признала громаді Дручиді повноправну українську школу на місці дотеперішньої ромушської, яку згадана громада довгий час бойкотувала.

Рідка свідомість. — У селі Радобицях помер свідомий селянин Теодор Луник, що записав перед смертю пістора, морга поля під будову „Народнього Дому“.

Кінотеатр „Редута“ в Народ. Домі ул. Костюшко 3 від 31/3 б. р. „Kantman Газард“. Від 4. IV. б. р. „Колеса невілниць“.

Новинки.

Слідуюче (14) число „Українського Голосу“ матиме лише чотири сторінки з огляду на те, що число Великодне буде значно збільшене.

Найшандиший і найбільший корабель світа. Є ним німецький пароплав „Европа“ що відбув минулого тижня подорож з Європи до Америки (Шербург-Нью-Йорк) на протязі 4 днів, 17 годин і 6 минут. Таким чином „Европа“ побила минулорічний осяг, також німецького пароплава „Бремен“ скорочуючи час дороги на 36 минут в порівнянні з „Бременом“, здобуваючи в той спосіб такезавану голубу ленту океану. — Першим кораблем, що здобув „голубу ленту“ був англійський корабель „Savannah“, що 1829 році відбув дорогу зі Шербурга до Нового Йорку на протязі 26 днів. В 1840 році англійський корабель „Британія“ відбув ту саму дорогу в 14 днів. В 1869 р. американський корабель „Сіті оф Парі“ зменшив час „Британії“ рівно на половину. Потім вже швидко один по одному чергувались: „англійський корабель „Люканиа“ (7 днів), німецький корабель „Кайзер Вільгельм“ (1897, — 6 днів), німецький корабель „Дайчланд“ (1903 — 5 1/2 днів), англійський корабель „Мавретанія“ (1907, — 5 днів і 7 годин), німецький корабель „Бремен“ (1929, — 4 дні і 18 годин) і акінді „Европа“.

Безсоалісність і глулота мотяться. Дуже цікавий жахливий випадок трафився недавно в селі Смолина під Рибником (Горішній Шлеськ). А саме: Робітник Малешек хочаби позбутися свого пса, вивів його на луку, привязав до дерева, причіпивши раніше псови до шиї динамітовий набій. Підпаливши самогориючий шнурок (льонт), що вів до привязаного до шиї набою, став чим швидше втікати. Пес почув інстинктом небезпеку, вирвався з привязки і став бігти за своїм „паном“. І так склалося, що в тій хвилині коли пес добіг до Малайша набій експлюдував, розриваючи в куски пса і раничи тяжко „пана“.

Перша корова, що її виділи в літаку. З Чикаго доносять, що недавно виділено там першу корову на літаковій підчас лету. Видовене молоко скинено з літака в паперових флашках. На кожній флашці була адреса, куди її мають вислати. Одну флашку переслано полковникові Ліндбергові. „Товаришів“ корови, що разом з нею летіли, а саме фільмового оператора, одного газетяра і радіонадавця, угостила корова теплим молочком.

Трест підпалачів в Америці. Ню-Йорська поліція викрила недавно своєрідний союз підпалачів, який прийняв форми тресту. До нього головним чином належали асекураційні агенти, що таким чином робили світлі гешефти. Наразі арештовано провідника тресту американського жиди Йосифа Айштейна.

Надіслане.

В справі зразів до щіплення.

Всіх читачів „Укр. Гол.“, котрі минулого року удавались до мене за зразами до щіплення і сего року це саме пишуть, відсилаю до нашого чоловіка п. Іосифа КОТИЛИ В СТАРІМ ЗАГІРЮ (Stary Zagórz ad Sanok) котрий сего року має масу красивих зразів з найліпших сортів яблук і охотно кождому пішле. На присылку прошу післати п. Котилі в листі значок поштовий на 40 сотиків, і кождий відстане тільки зразів кілька потребує, щоби дармо зразів не марнувати.

Проф. Іван Филипчик в Самборі.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ ординує у внутрішніх і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (плоча на Брамі). КВАРЦЕВА ЛЯМПА, ХЕМИЧНІ АНАЛІЗИ. Просвітлювання Рентгеном.

ПАСІННЯ

ЯРИН, ЦВІТІВ, ПАШНИХ ТА ЦВІКЛОВИХ БУРАКІВ, ЯКІ ПЕВНО КІЛЬЧАТЬСЯ ПОРУЧАЄ

І. БОРИС
ПЕРЕМИШЛЬ — РИНОК 2.

СИЛА ВОЛІ
повість з купецького життя, проф. ФИЛИПЧИКА вже виїшла з друку та є до набуття по всіх укр. книгарнях. — Ціна зл. 4/80.

Книжка надається для всіх, старих і молодих, особливо кожна жінка повинна подбати про те, щоб її діти зазнайомились обовязково зі змістом СИЛИ ВОЛІ. В часі пововенної деморалізації молоді книжка проф. Филипчика буде цілючим ліком на хвилені нарови, на аманеровані душі! Читайте „Силу Волі“ всі!

В часах пововенної деморалізації, особливо в рядах молоді, так сильської як міської, в часах нинішнього господарського лихоліття, не обхідним ліком на здєправовані душі, на матеріальну безпорадність являється книжка проф. Филипчика, п. в. СИЛА ВОЛІ, видана Видава „РУСАЛКА“. Книжка до набуття по всіх укр. книгарнях, або у В-ї: Львів, Куркова ч. 10.

На кожду погоду

НЕПРОМАКАЛЬНІ ПЛАЦІ І КУРТКИ

Сівалки, культиватори борони

а також всілякі РІЛЬНИЧІ МАШИНИ
опродає на рати
ТОРГОВЕЛЬНО-РІЛЬНИЧИЙ ДІМ
„GLEBA“

Kraków, Długa 3, тел. 1323.

Репрезентация фабрик рільничих машин та бензинових моторів для рільничих цілей фабр. І. ВЕРХАЛОВСЬКІ Вїдені. На жадання ілюстровані каталоги безплатно. Приймаємо запровазію агентів до прсдажи рільничих машин і моторів на рати.

Пл. ВИДАВНИЦТВА „УКРА“
видало нову книжечку поезій
БОГДАНА КРАВЦІВА
„ПРОМІНІ“
Ціна 50 сот.
Замовляти: Л. Робах, Львів, Сувінського 21.
Як перший випуск видавництва виїшла давніше кн. Т. Крушельницького „На тихих водах“. Ціна 50 сот.

СПЕЦІАЛІСТ ВСІХ НЕДУГ ЖІНОЧИХ ТА АКУШЕР
б. лікар клініки в Берліні та Дрезні
Др. А. РАЙФ
Перемишль, Водна 2.
(ріг Ринку) Телеф. 450 (394)

Купуючи паперці до курення
„КАЛИНА“
з одинокі української кооперативної фабрики
„Будучність“ в Тернополі.
Причинається до розросту рідного промислу і дає заробіток українському робітництву

МАГАЗИН ДАМСЬКОЇ КОНФЕКЦІЇ
Михайла Естєррайхера
Перемишль, ул. францішканська ч. 11
Має найновіші і найелєгантніші моделі ПЛАЦІВ, КОСТЮМІВ І СУКОНЬ.
Просить о численні відвідини!

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ**
в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках
ДО НАБУТТЯ В АПТЕЧНИХ СКЛАДАХ. ГОЛОВНИЙ СКЛАД:
В. І. МУШИНСЬКИЙ В ПЕРЕМИШЛІ, Галичина.
Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.

Аптика і Дрогерія **під „Звїздою“**
істнуюча від 1874 року
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поруцає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дрогерії.

Хлібороби! Селяне!
Читайте часописи і книжки
Видавництва Вашого Господарського Товариства
„Сільський Господар“

Львів, вул. Зіморовича 20 I. п.
„Сільський Господар“ ілюстрований господарський часопис двотижневник.
„Український Пасічник“ одинокий пасічний часопис на західно-українських землях, місячник.
Календар та господарські книжки.
Купуючи та читаючи видання „Сільського Господару“ маєте користь самі, бо шляхом науки поліпшите свою господарку та збільшите дохід з неї, а Вашому Товариству даєте змогу вести організаційну працю і сільсько-господарську освіту серед народу!
Оказаві числа і ціни книжок пересилаємо даром.

ПОЗІР! **НОВІНКИ!**
Вже продаються:
Як вибрати коня — Королів Старий, 6-е нове доповнене видання Ціна зол. 0,75
Практичний Підручник Пасічництва — Василь Филипчук, 2-е нове, перероблене видання, 260 ст. др. Ціна зол. 6—
Цей підручник може дістати по ціні зол. 5—, хто пришле замовлення і гроші до 30, квітня ц. р.
ДРУКУЮТЬСЯ ТАКІ НОВІ КНИЖКИ:
Про зелені погної, Інж. М. Боровський. — Годівля і плекання поросят, Інж. Др. М. Холівчук. Як виробляти солом'яні вулики, Інж. М. Боровський. — Медоданні рослини, Інж. М. Боровський.